

SAMUEL – MUŽ BOŽÍ

W. W. Fereday

Původní název: W. W. Fereday: Samuel – God's Emergency Man

Přeloženo z německého: „Samuel der Mann Gottes“,
Christliche Schriftenverbreitung, 5609 Hückeswagen, vydání 1982

Základem biblických citátů je kralický překlad; užití Českého studijního překladu, © Nakladatelství KMS, Praha 2009 je poznamenáno; někdy je verš (nebo jeho část) přeložen z předlohy (německý elberfelský překlad).

ŠÍŘENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Spolek pro šíření křesťanské vzdělávací literatury

Nabočany 19

538 62 Hrochův Týnec

www.sirenipismasvateho.cz

info@sirenipismasvateho.cz

2022

Obsah

Úvod	7
Co to je „muž Boží“?	7
Anna, její modlitba a její chvalozpěv (Kap. 1 – 2,10)	9
Chlapec, přepásaný efodem (Kap. 2,11 – 3,1)	11
Noční zjevení (Kap. 3)	13
„Ichabod“ (Kap. 4)	16
Stánek bez truhly (Kap. 5 – 7,1)	18
Shromáždění v Masfa (Kap. 7,2 – 6)	21
Eben-Ezer (Kap. 7,7 – 14)	23
Prorok a soudce (Kap. 7,15 – 17)	25
„Ustanov nám krále“ (Kap. 8,1 – 6)	27
Způsob krále (Kap. 8,7 – 22)	30
Saul a jeho oslice (Kap. 9,1 – 10,13)	32
Setkání Samuele se Saulem (Kap. 9,11 – 24)	34
Zelzach, Tábor a Galgala (Kap. 9,25 – 10,16)	36
Los v Masfa (Kap. 10,17 – 27)	40
Záchrana Jábez v Galád (Kap. 11)	41
Konec soudců (Kap. 12)	44
Úpadek krále (Kap. 13,1 – 15)	45
Samuelova poslední návštěva u Saule (Kap. 15,1 – 15)	49
„Poslouchati lépe jest, nežli obětovati“ (Kap. 15,16 – 35)	51
Muž podle Božího srdce (Kap. 16,1 – 13)	54
Síla Ducha Božího (Kap. 19,18 – 24)	57
Samuelova smrt (Kap. 25,1)	59
Samuel v Endor (Kap. 28)	60

Úvod

Samuel žil ve významném období dějin zvláštního lidu. Izraelský lid zaujímal v Božích cestách místo, které nebylo podílem žádného jiného národu. Izrael tvořil střed všech Božích plánů pro vládu a požehnání země. Tento ubohý, do nepořádku upadlý a trpící svět se nebude moci skutečně dříve těšit z opravdové spravedlnosti a skutečného pokoje, dokud nebude Izrael obnoven. Tato šťastná událost nastane, když se Pán Ježíš vrátí z nebe v moci a velké slávě.

Samuelova doba měla charakter přechodu. Kněžství, které po Mojžíšově smrti tvořilo Bohem zřízený spojovací článek mezi Hospodinem a Jeho lidem, se cele zhroutilo, a to jak mravně tak i duchovně. Království v osobě muže podle Božího srdce ještě neexistovalo. Během tohoto období přechodu vykonával Samuel více méně funkci proroka, kněze a krále. S jistotou byl prorok (1. Sam. 3,20), jeho efod, jeho oběti a jeho přímluva byly kněžské (1. Sam. 2,18 a 10,8), a jeho soudcovský úřad byl v určitém ohledu královský (1. Sam. 7,15-17). Tímto způsobem vycházel Bůh vstříc potřebám Svého lidu v těžkých dnech.

Samuelův osobní charakter je příkladem pro nás všechny. Jeho prostá a nevyumělkovaná zbožnost, jeho bezvadná správa, jeho služba přímluvy, jeho svědomité odsuzování všeho zlého u panovníka i u poddaných podávají tak potěšitelný obraz, že bychom se všichni měli snažit Samuele napodobovat.

Co to je „muž Boží“?

Samuel byl nejen „muž Boží“, nýbrž – mohli bychom říci – muž Boží v době nouze. Takoví mužové se vždy zjevovali v dobách zvláštních těžkostí a potřeb jak v Izraeli, tak i v historii Boží církve. Kdyby byl dodržován Bohem ustanovený pořádek, nebyla by tu žádná potřeba takového muže. Z časných dnů křesťanstva nám v Písmech není podána zpráva o takových mužích, neboť v oné době bylo vše v nejlepším pořádku. Byla to doba, ve které byli všichni v Boží církvi „*naplněni Duchem Svatým*“ a mohli bychom říci, že „*milost velická přítomná byla všechněm jim*“ (Sk. 4,31-33). Ale když opustili svou první lásku a začal nastávat nepořádek, čteme o „*Božích mužích*“, a jako

první osoba v Novém zákoně je tak označen Timoteus (1. Tim. 6,11). Bezpochyby bylo během následujících století mnoho takových věrných mužů a jejich věrnost bude také ve dni Pána odměněna.

Také dnes tu jsou Boží muži, jimž Bůh dal dary. Tyto dary byly dávány vždy od doby, kdy Pán Ježíš vystoupil do nebe a zaujal Své místo po Boží pravici, a budou dávány dále, dokud ještě Kristovo tělo bude dlít na této zemi (Ef. 4,7-11). To dokazuje věrnou péči našeho Pána o nás. Ale křesťan může být evangelistou, pastýřem nebo učitelem nebo dokonce v sobě sjednocovat všechny tři dary, aniž by byl Božím mužem. Že to je možné, asi sotva bude zpochybňováno.

Co tedy je muž Boží? Mojžíš je první Boží služebník, který nesl tento čestný titul, jímž je pětkrát jmenován v Božím slovu (5. M. 33,1; Joz. 14,6; 1. Par. 23,14; 2. Par. 30,16; Ezdráš 3,2). Celý jeho životní běh se podobal jedné jediné oddanosti Hospodinu. Radostně se vzdal všech poct a pohodlnosti na egyptském dvoře, aby se učinil zajedno s utlačovaným Božím lidem. Ochotně snášel břemeno čtyřiceti let „rozhořčení“ a s obdivuhodnou trpělivostí snášel reptání a nevděčnost Izraele. Nadto se za něj přimlouval u Boha a ve své přímlově šel tak daleko, že chtěl být vymazán z Boží knihy, když Bůh skrze to odpustí lidu. Jeho horlení pro Boží jméno ve spojení s lidem bylo skutečně obdivuhodné. Jeho důvěrný styk s Bohem ve prospěch Jeho lidu, jak je nám o něm podána zpráva ve 2. Mojžíšově 32 a 33, je téměř nesrovnatelný. Mojžíš samozřejmě nebyl dokonalý – jen Jeden byl dokonalý –, ale jeho nezištnost a oddanost jej vyznačují jako jednoho z nejvíce vynikajících charakterů biblických dějin. Skrze Mojžíše dostáváme určitou představu o tom, co je obsaženo v titulu „muž Boží“.

Také na Samuele se v jeho dnech dívali jako na muže Božího (1. Sam. 9,6-10), a to právem. Když se Samuel objevil, byly okolnosti v Izraeli velmi kritické. Po Mojžíšově smrti se kněžstvo stalo spojovacím článkem mezi Bohem a Jeho lidem, civilní a vojenský vůdce přicházel teprve na druhém místě (4. M. 27,18-21). Ale v osobě Elího se kněžstvo zcela zhroutilo. Ačkoli on osobně byl zbožný muž, tu přece dovolil u těch, kteří mu byli nejbližší, nepravosti nejvážnějšího druhu (1. Sam. 3,13). „*Nebo znaje, že na se zlořečenství uvodí synové jeho, avšak nezbránil jim.*“ Jeho přirozené náklonnosti ovlivňovaly jeho věrnost vůči Hospodinu ke zkáze lidu.

Stav lidu byl stejně tak špatný jako stav jeho nejvyššího kněze. Byly to dny, kdy nebylo krále v Izraeli; „*každý, což se mu vidělo, to činil*“ (Soudců

21,25). Poslední kapitoly Knihy Soudců nám odkrývají zlé poměry, které se v zemi vyvinuly.

Ani v domě, z kterého Samuel vyšel, nebyly věci v pořádku. Jeho otec byl Levíta a pocházel z čeledi Chóre, jehož synové zůstali tak milostivě uchováni od zkázy ve dnech vzpoury jejich otce (1. M. 26,11) a později byli strážci bran a zpěváky v Hospodinově domě. Taková milost by bývala měla naplňovat jejich srdce hlubokou vděčností vůči Bohu a činit je ochotnými být oddáni Jeho vůli. Ale nalézáme, že Samuelův otec Elkána měl dvě ženy, jméno jedné bylo Anna a jméno druhé Penenna (1. Sam. 1,2). Cožpak nevěděl, jak to mělo být správně? Přineslo to trápení do domu, přičemž nám to připomíná neklid v Abrahamově okolí, když ten si k Sáře vzal Agar.

Máme zde obraz jednoho chybného ze synů Chóre a jednoho slabého a zlo trpícího nejvyššího kněze v krajně bezbožném národu. Ale místo soudu ze strany uraženého Boha si Bůh vzbudil tohoto potřebného muže, skrze kterého chtěl Svůj nevěrný lid napravit a žehnat mu. Toto místo zaujal nyní v Božích cestách s Jeho lidem Samuel.

Anna, její modlitba a její chvalozpěv

Stojí za zmínku, že Duch Boží ani v jednom jediném případě nepoužil k napsání Svatého písma ženu. Ani Pán Ježíš nezahrnul žádnou ženu do kruhu apoštolů, ačkoli byl obklopen ženami, které ani o kousíček nezaostávaly v lásce a oddanosti za apoštoly. Ale rovněž tak pravdivé je to, že některé básnické skladby v Božím slovu přišly z ženských rtů. Výroky Marie, Debory, Anny a Marie z Nazaréta patří k těmto vzácným duchovním pokladům.

Anna byla žena modlitby a stala se matkou modlitebníka Samuele a pramatkou Hémana, zpěváka v chrámu (Žalm 99,6; 1. Par. 6,33). Anna se nejprve modlila za syna. Ve svém trápení a soužení v modlitbě plakala (1. Sam. 1,10). Muž, který měl stát přede vším lidem v úzkém spojení s Bohem, byl tak daleko vzdálen od Boha, že nedovedl poznat rozdíl mezi hluboce zarmoucenou ženou a opilou. Boží kněz měl jak mít účast, tak také být soucitný, protože i on sám byl obklopen slabostí (Žid. 5,2). Vzkříšený Pán to vše byl a ještě více, ale nejvyšší kněz Elí byl, žel, v předobrazu jen Jeho slabým náznakem. Poté, co Elí poznal svůj omyl, mohl jen nejasně říci: „*Jdi u pokoji, a Bůh Izraelský dej tobě k prosbě tvé, zač jsi ho prosila!*“ Hospodin milostivě

vyslyšel volání Svě služebnice a v daný čas se jí narodil syn, kterého pojmenovala Samuel, což znamená „od Boha vyslyšený“. Matka ihned svého syna zasvětila Hospodinu podle slibu, který dala během své modlitby. Měl se stát nazarejským pro Boha. Vzácný příklad pro věřící matky všech časů! Setrvejme trochu u této myšlenky a zeptejme se nás rodičů, zda si pro své děti přejeme především oddělení pro Boha, anebo zda si přejeme, aby se vyznamenávaly na jevišti této země, kde Kristus není!

V záznamech o králích Izraele čteme často poznámku: „*Jméno matky jeho bylo...*“ Tím je jistě naznačeno, že matky mají vynikající podíl na vývoji charakteru jim svěřených dětí. Také Timoteus vděčil za mnoho své babičce Loidě a své matce Eunice (2. Tim. 1,5).

Když Anna odstavila svého syna, přivedla ho s některými oběťmi do Sílo do domu Hospodinova. Zabitý volek jako zápalná oběť mluví o Kristu v Jeho absolutní oddanosti až do smrti. Éfa mouky ukazuje na Jeho ponížení jako člověka, tak jak Bůh Ho viděl, a nádoba vína mluví o radosti, kterou On nalézal ve Svém Synu. V těchto výtečnostech, které Kristus měl před Bohem, byl chlapec Samuel věnován Hospodinu. „*A učinil/i/ tu poklonu Hospodinu.*“ (1. Sam. 1,28)

Anna nyní vystupuje v prorockém chvalozpěvu. Při pozorné četbě této modlitby musíme konstatovat, že tu je nápadná podobnost s chvalozpěvem Marie (Luk. 1,46-55). Jak Anna, tak také i Marie byly výstižnými příklady věrného ostatku své doby. Obě byly hluboce dotčeny poměry v Božím lidu, obě cítily, že od lidí není k očekávání žádná naděje. Obě byly přesvědčeny o Boží bohaté milosti vůči těm, kteří počítali s Ním, stejně jako o Jeho konečném vítězství nade všemi protivníky. Přečtěme si proto pozorně Annin chvalozpěv (1. Sam. 2,1-10)!

Poznáváme v něm nádherné vyjádření víry, která jde daleko nad okolnosti oné doby. Samotný dar syna asi sotva mohl vyvolat tento chvalozpěv. Ale před Božíma očima stál vždy Kristus, a Bůh použil ten pokorný nástroj, Samuelovu matku, aby mluvil o Kristu jako o posledním spasení pro Izrael a pro tuto zem.

Boží úmysly byly ve spojení s králem. Padlé kněžstvo už nebylo spojovacím článkem mezi Bohem a lidmi, měla nastat změna. Posledními verši Knihy Rut jsme na to už byli připravováni. Tato rozkošná kniha je zároveň dodatkem ke Knize Soudců a úvodem ke Knihám Samuelovým a Královským. Vhodným závěrem je Davidův rodopis (Rut 4,18-22).

Ačkoli narození Samuele bylo podnětem pro Annin prorocký výrok, tu přece nebyl on určen pro královský úřad. Muž podle Boží volby se zjevil jako král teprve poté, co muž podle lidu uvrhl národ do neštěstí. A přece ne David, nýbrž Kristus je ten pravý Boží Pomazaný. Až přijde Boží čas, Kristus vystoupí na jeviště a zničí všechny Svě nepřátele. Na tento okamžik čekáme i my, protože víme, že spravedlnost nebude vládnout dříve, dokud Pán nebude mít železné žezlo ve Svě pevné ruce. „*Hospodin sám vyvýšen bude v ten den.*“ (Iz. 2,11)

Chlapec, přepásaný efodem

Je to trochu překvapující, když v 1. Samuelově 2,18 čteme, že mládeneček Samuel byl „*oděný /přepásaný/ efodem lněným*“, neboť Samuel nebyl z kněžského domu, ačkoli byl Levíta. Mimo Aronovu rodinu je zmíněna jen jedna osoba, že nosila efod: David, když přenášel Hospodinovu truhlu z Kariat-Jeharim na Sion (2. Sam. 6,14). Tato okolnost jasně ukazuje změnu Hospodinových vztahů k Izraeli. Aronské kněžstvo sice pod svojí hlavou nadále vykonávalo své funkce ve svatyni za lid, ale nejvyšší kněz už déle nebyl spojovacím článkem k Hospodinu. Samuel a David, prorok a král, ukazují na toho Přicházejícího, v němž jsou požehnaným způsobem sjednoceny všechny služby, které mají na zřeteli potřeby lidí.

Ve slavnostně vážném poselství k Elímu skrze nejmenovaného muže Božího potvrzuje Hospodin zaslíbení krále a jasně ukazuje, kde má kněžstvo nadále stát. „*Vzbudím pak sobě kněze věrného, který vedle srdce mého a vedle duše mé vše konati bude; a vzdělám jemu dům stálý, aby přisluhoval před pomazaným mým všechny dny.*“ (1. Sam. 2,35) Porovnejme tento verš se 4. Mojžíšovou 27,18-23, kde je Jozue povolán, aby stál před knězem Eleazarem, který se pro něho má doptávat před Hospodinem na úsudek Urim, a „*k rozkazu jeho vyjdou, a k rozkazu jeho vejdou*“. Nyní musel kněz, i když byl věrný a podle Hospodinova srdce, chodit před králem. Ano, ještě více, titul „*Pomazaný*“, který dosud náležel jen nejvyššímu knězi, měl nadále náležet králi.

V Knize Soudců je ukázán stav lidu, ale pisatel knihy zvláštním způsobem o kněžstvu mlčí a zmiňuje je příležitostně jen jednou (Soudců 20,28). Vypadá to, že vliv kněží tu prakticky už nebyl. První Samuelova kniha naproti tomu

nezačíná stavem lidu, nýbrž přímo stavem kněžství – a ten byl skutečně zarážející. Elí byl zahanbujícím způsobem slabý a jeho synové, z nichž jeden se měl stát jeho nástupcem, byli nadmíru zlí. Hospodinova trpělivost byla nyní u konce. Bohem samým při Mojžíšově smrti zřízený pořádek věcí musel nyní končit v soudu. Je důležité ještě poukázat na to, že Elí a jeho synové nepocházeli z Fínesovy linie, kterému Bůh zaslíbil věčné kněžství pro jeho horlivost a věrnost, když lid propadl modlářství Belfegor (1. M. 25,10-13). Během neuspořádané doby soudců byla ta pravá linie Itamarovou rodinou nějak zapuzena stranou. Hospodin to pro tu chvíli přehlížel, ale nyní přišla hodina soudu. Elí a jeho synové zase kněžství ztratili a byla obnovena Fínesova linie. Avšak od nynějška byl pomazaným Božím král, a kněžstvo muselo sloužit pod ním.

Několik málo poukazů na Samuele je rozeseto v 1. Samuelově 2 v příběhu špatnosti synů Elí, jako kdyby Duch Boží chtěl vyzdvihnout protiklad mezi Jeho nově zvoleným služebníkem a oněmi muži Beliálovými. V 11. verši čteme: „*A pacholátko přisluhovalo Hospodinu při knězi Elí.*“ Pak následuje kazící praxe kněží, již byla zničena jakákoli uctivost v lidu před božskými věcmi a nařízeními (verše 13-17), ale hned nato je nám řečeno: „*Samuel pak přisluhoval před Hospodinem, mládeneček, oděný jsa efodem Lněným.*“ (verš 18) Samuelova čistota uprostřed hanebného prostředí je tedy důrazně vyzdvížena. Pak následují konečné výtky Elího vůči jeho synům a ve verši 26 čteme: „*Ale mládeneček Samuel prospíval a rostl, a milý byl, jakož přede Hospodinem, tak i před lidmi.*“ (Srv. s Lukášem 2,52.) Poté, co byl nad kněžským domem vysloven vážný rozsudek, o Samuelovi dále čteme: „*Mládeneček pak Samuel přisluhoval Hospodinu při Elí.*“ (1. Sam. 3,1)

Tak nyní vše záviselo na „muži Božím“, který byl tak rychle připravován pro vážné postavení, které měl vyplňovat. Kněžstvo muselo být jako spojení mezi Hospodinem a lidem vystřídáno. Byl předzvěděn král, ale ještě nebyl povolán. V mezidobí byl jako spojovací článek vyvolen Samuel. V určitém rozsahu zaujal Mojžíšovo místo jako prostředníka. Lněný efod bez poskvrny byl nejen symbolický pro osobní čistotu toho, kterého Hospodin vyvolil, mluvil také o zvláštním místu, které musel zaujmout, aby vyplnil mezeru, vzniklou skrze zkažené kněžstvo.

Veleben buď Bůh, který nikdy není bez zdrojů pomoci! Když se zhroutí jeden pořádek a přináší pro lidi více trápení než požehnání, vytvoří nový po-

řádek. Pozdější události nám ukážou selhání království. Ať Bůh přivede člověka do kteréhokoli postavení a jakkoli ho obdaří přízní, vždy znovu následuje lidské selhání a zklamání. Z toho se musíme naučit, že je jen Jeden, jemuž Bůh může důvěřovat – náš Pán a Vykupitel Ježíš Kristus! On je náš bod odpočinutí a předmět naší důvěry dnes a věčně.

Noční zjevení

Noční zjevení, které obdržel mladý Samuel (1. Sam. 3), se vždy velmi dotýkalo zbožných čtenářů Svatého písma. Tato událost pro nás obsahuje naučení velmi hlubokého významu. V Matouši 19,1-3 čteme, že „*přistoupili učedníci k Ježíšovi, řkouce: Kdo pak jest největší v království nebeském? A zavolav Ježíš pacholátka, postavil je uprostřed nich a řekl: Amen pravím vám: Neobráťte-li se a nebudete-li jako pacholátka, nikoli nevejdete do království nebeského.*“ Pán nám tím ukazuje, že smýšlení dítěte je pro Boha vzácné. Kdybychom ve svém chování snad byli prostnější a ve své víře méně pochybující, kdybychom byli více připraveni poslouchat, rychleji bychom poznali Boží myšlenky, než jak tomu při nás je.

V této kapitole se Elí nachází v příkrém protikladu k chlapci Samuelovi. Není bez významu, že je napsáno: „*A již byl počal scházeti na oči, a nemohl viděti.*“ Tělesná slabost byla smutným obrazem jeho duchovního stavu. Ve 2. Petra 1,9 čteme, že ten, kdo se ve víře nerozhojňuje, „*slepý jest, toho, což vzdáleno jest, nevidá, zapomenuv se na očistění svých starých hříchů.*“ V duchovních věcech není žádné zastavení. Člověk jde buď kupředu, anebo stále zpět. Střežme se před náznakem toho, že zůstáváme zpět!

Je také charakteristické, že Boží lampa ve svatyni byla na vyhasnutí. Aron a jeho synové ji měli „*spravovati od večera až do jitra*“ (2. M. 27,21). Proč toto zanedbání ve dnech Elí? Lampa je symbolem svědectví, a svědectví Izraele pro národy bylo v důsledku hříšného stavu lidu a zkaženosti a slabosti jeho vůdců na nízkém bodě. Jen o málo později zvolala snacha Elího, když umírala: „*Přestěhovala se sláva z Izraele!*“ (1. Sam. 4,21) A jistě v tom měla pravdu. Není tu žádné svědectví pro Boha, není-li tu čistota a svatost. Tato pravda platí jak pro shromáždění, tak i pro jednotlivé věřící.

Je nám rovněž sdělen Elího nedostatek soudnosti a porozumění. Nepoznal, že k chlapci mluví Bůh, ačkoli se volání třikrát opakovalo! Elí se zde mý-

lil stejně tak jako u Anny, kterou považoval za opilou, zatím co ta ve skutečnosti vylévala před Hospodinem své srdce plné starostí (1. Sam. 1,13-16). Blížkost k Bohu měla kněze uschopňovat, aby dovedli rozlišovat mezi svatým a nesvatým, čistým a nečistým, a aby lid uměli správným způsobem vyučovat, jak to čteme ve 3. Mojžíšově 10,9-11. Nechtě je zde k užítku zmíněna Božská obžaloba proti kněžství v poslední Knize Starého zákona: „*Nebo rtové kněze mají ostříhati umění a na zákon doptávati se z úst jeho; posel zajistě Hospodina zástupů jest. Vy pak sešli jste z cesty, byli jste příčinou mnohým, aby činili proti zákonu.*“ (Mal. 2,7.8)

Jak tomu je s námi samými? Milost přivedla každého věřícího do kněžského postavení, ale uskutečňujeme jeho sílu, a máme schopnost duchovního rozlišování?

To, co se dělo v Sílo oné noci, jistě bylo zcela zvláštní. V Izraeli skutečně po nějakou dobu nedocházelo k žádnému božskému zjevení jakéhokoli druhu, jak to říká první verš kapitoly. Ale kdyby byl Elí duchovně bdělý, musel by rychleji poznat, že to je Bůh, kdo zde jedná. Politováníhodný Elí byl ale ospalý a mohl jen opakovaně říkat: „*Jdi zase spát.*“ „*Nespěme tedy jako jiní, ale bděme a střízliví budme,*“ říká apoštol v 1. Tesalonickém 5,6. Nic se nám v životě víry nemůže stát snadněji, než upadnout do stavu duchovní ospalosti. Je-li tomu tak, musela by nám slova v Efezským 5,14 znít jako zvuk trubky: „*Probud se ty, kdo spíš, a vstaň z mrtvých, a zasvíti se tobě Kristus!*“ Nechtě nás Pán ve Svě nekonečné milosti ochrání před tímto stavem, který jako zlý příklad může vést k tomu, že druhé, ještě bdící věřící, rovněž uspí! Nechtě nás také ochrání před tím, abychom někomu říkali: „*Jdi zase, spi,*“ když s ním mluví Bůh!

Nakonec ten starý kněz přece upozoruje, že chlapce volal Hospodin, a přikazuje mu, aby když opět uslyší, jak ho ten hlas volá, řekl: „*Mluv, Hospodine, neboť slyší služebník tvůj.*“ Bylo to hrozné poselství, které Samuel slyšel. Hospodin chtěl v hněvu navštívit Eliho a jeho dům pro špatnost jeho synů, a protože jim nezabránil. Mnohému se může zdát zvláštní, že Hospodin sdělil takové poselství chlapci; cožpak nemohl pro to nalézt nějakou starší osobu? Přichází nám zde na mysl 2. Janův dopis, který byl napsán, aby nám oznámil myšlenky Pána ohledně falešných učitelů a jejich ničivých učeních. Tento Dopis nebyl napsán milovanému Gájovi, nýbrž „*vyvolené paní a jejím dětem*“. Ti museli být vyučeni, aby měli oporu pro pravdu. Ti museli zavírat své dveře a dokonce se vyvarovat i obvyklé slušnosti, kdyby někdo

přišel, kdo „*nezůstává v učení Kristovu*“. Přirozená laskavost by si mohla myslet, že to je věc mužů a že takového vážného jednání by ženy a děti měly být ušetřeny. Ale je krajně důležité rozumět tomu, že když se vkrade zlo, nikomu nemůže být dovolena omluva. Ani stáří ani pohlaví není zástěrkou pro nevěrnost.

Pro mladého Samuele to byla bolestivá rána, když druhého dne musel Elímu sdělit, co mu Hospodin řekl. Během celé noci asi nemohl usnout. Bylo to první uvedení do vážné skutečnosti jeho služby a svědectví pro Boha ve zlém světě. Na jeho žádost vyprávěl Samuel Elímu vše, a Elí prostě sklonil svou hlavu a řekl: „*Hospodin jest, nechť učiní, co ráčí.*“ Pro něho tu nebylo žádné vzchopení se k jednání, žádný skutečný pocit pro zlo a hanbu této zarmucující záležitosti.

To byl začátek mnoha zjevení Samuelovi: „*Rostl pak Samuel, a Hospodin byl s ním, tak že nedopustil padnouti žádnému slovu jeho na zem... Nebo se jemu i potom ukazoval Hospodin v Sílo, jakož se byl prvé zjevil Hospodin Samuelovi v Sílo, skrze řeč Hospodinovu.*“ (1. Sam. 3,19.21)

Kdyby byly poměry normální, Bůh by byl mluvil k lidu skrze nejvyššího kněze, tak jako to sám stanovil. Protože se to ale stalo nemožným, mluvil k muži a skrze muže, který měl ochotné ucho. Jeho cesty jsou stále ještě takové. Když Pán Ježíš vyprávěl Svá podobenství, říkal: „*Kdo má uši k slyšení, slyš!*“ (Mat. 13,9) A ve Svých poselstvích shromážděním v Malé Asii se sedmkrát setkáváme se slovy: „*Kdo má ucho, slyš, co Duch praví církvím!*“ To je zcela osobní záležitost. Velká masa křesťanstva je dnes více než kdy jindy lhostejná vůči Boží vůli, její vůdcové zvěstují svým přívržencům v mnoha případech lži, neboť předpověděné odpadnutí přichází rychlými kroky. Avšak ten, kdo má ochotné ucho – nebo máme snad říci: obřezané ucho? (srv. se Sk. 7,51) – ten bude v poznání Boha a Jeho Slova činit pokroky ke svému vlastnímu hlubokému požehnání a k duchovnímu užitku těch, kteří slyší jeho svědectví.

Mladý prorok získal úctu lidu. Každému pocvičenému srdci se takto stalo srozumitelným, že Bůh nechce opustit Svůj lid, ačkoli ve Své spravedlnosti musí soudit kněžstvo. Ve Své neomezené lásce uvedl nový spojovací článek mezi Sebou a lidem v osobě prvorozeného syna Anny. „*Z čehož poznal všcken Izrael od Dan až do Bersabé, že Samuel jest věrný prorok Hospodinův.*“ (1. Sam. 3,20)

Samuel nám ve své pozdější službě přímluvy nápadně připomíná Mojžíše (Jer. 15,1) a jako předchůdce krále rovněž zřetelně Jana Křtitele.

„Ichabod“

Samuel se nepodílel na těch smutných událostech, které dosáhly svého vrcholu ve ztrátě Boží truhly. Ale jestliže chceme uvažovat o Samuelově životě, není možné toto neštěstí přejít. 1. Samuelova 4 začíná slovy: „*I stalo se vedle řeci Samuelovy všemu lidu Izraelskému.*“ Porážka Izraele, smrt synů Elího a ztráta Boží truhly byly naplněním vážného poselství, které Bůh sdělil tomu chlapci v nočním zjevení.

Lid vůbec nebyl v pořádku ve svých vztazích k Bohu a zlo jeho vůdců bylo úděsně velké, a přece byli tak necitliví ke svému stavu, že se odvážili válčit s Filistinskými. Mělo to jediný výsledek, totiž že je Hospodin vydal bídě a hanbě. Asi 400 mužů bylo zabito na místě, které později, ve šťastnějších dnech, bylo známé jako „Eben-Ezer“ a jehož jméno znamená: „*Až potud pomáhal nám Hospodin.*“ (1. Sam. 7,12) Věrný a soucitný Bůh je vždy připraven pomoci těm, kteří se nejprve sami odsoudí, a potom se v pokoře utečou k Jeho milosti. Ale tělesnou pýchu a necitelnost srdce přivede k pádu. Nezapomínejme, že Bůh Izraele je také náš Bůh, a že „*kterékoli věci napsány jsou, k našemu naučení napsány jsou*“ (Řím. 15,4)!

Když se poražený válečný lid vrátil do tábora, řekli starší Izraele: „*Proč nás dnes Hospodin porazil před Filistinskými?*“ Ano, proč? Cožpak důvod nebyl zřejmý? Cožpak může svatý Bůh schvalovat zlo ve Svém lidu a ještě jej osvobodit od jeho nepřátel? Lid sice uznal Boha ve slovech: „*Hospodin nás porazil*“, ale neměl pravý pocit o tom, že vůbec má co činit s Bohem.

„*Toliko vás samy poznal jsem ze všeliké rodiny země, proto trestati vás budu ze všech nepravostí vašich.*“ (Amos 3,2) To je zásada, která má velký význam. Být ve zvláštním vztahu k Bohu je neobyčejně požehnané, zároveň ale velmi vážné. „*Od svatyně mé počněte.*“ (Ez. 9,6) To říká Bůh Starého zákona, a Bůh Nového zákona říká: „*Jest čas, aby se začal soud od domu Božího.*“ (1. Petra 4,17) Jestliže Boží lid ztratí ze zřetele, co se Bohu náleží – zůstává to v Jeho paměti. Nikdy nezanedbá soudit zneuctění Svého svatého jména.

Vůdcové Izraele měli podle svého mínění lék: „*Vezměme k sobě ze Sílo truhlu smlouvy Hospodinovy, ať přijde mezi nás a /ona/ vysvobodí nás z rukou nepřátel našich.*“ Všimněme si slůvka „ona“! Je pravda, že tato truhla šla před nimi, když procházeli Jordánem, a také když obcházeli zdi Jericha, měli truhlu ve svém středu. Ale byla to truhla, která při těchto příležitostech pro ně působila, anebo to byl Bůh? Zde zcela zapomněli na Boha a pouhý symbol zaujal Jeho místo v jejich svévolných myšlenkách. Boží truhla pro ně byla už jen kouzelný prostředek nebo talisman.

V této zprávě nalézáme něco hrozně zlého. Bůh byl zapuzen vnějším, viditelným znamením – to je podstatná vlastnost modloslužby! Dokonce ani světlo evangelia neochránilo křesťanstvo před takovým bláznovstvím a hříchem. Křest a večere Páně, ta vzácná, Bohem daná zřízení s požehnaným duchovním významem, jsou skutečnými oporami nesčetných lidí v našich dnech. Ale nejen tyto samotné – často jsou ve dny neštěstí vyzdvihovány a neseny ulicemi posvěcené modly, aby odvrátily to, čeho se lidé bojí. Jaká ohavnost pro Boha, který se zjevil v Osobě Svého Syna, a nadto dal lidem Své napsané Slovo!

Izrael rozmnožil to zlé ještě tím, že dva synové Elího, Ofni a Fínes, byli v jeho středu, neboť tito zlí lidé měli ten posvěcený nástroj ve svém opatrování. To byla urážka Boha a On nemeškal ji pomstít.

Propuknutí Izraele v radost při příchodu smlouvy a zděšení Filistinských, když to slyšeli, obojí je důkazem, že na obou stranách nebyl ani nejmenší pocit o tom, že mají co činit s Bohem samým. Filistinští řekli: „*Přišel Bůh do vojska jejich.*“ Ihned si vzpomněli na to, jak mocný Bůh Izraele zlomil moc Egypta, a sami se povzbuzovali, aby bojovali tak, jak ještě nikdy nebojovali. Podle svého vlastního názoru měli bojovat proti Bohu. Ve své pověřivé nevědomosti zaměňovali symbol s pravým Bohem samým! Ale jen ubohý stav Izraele vysvětluje druhé vítězství Filistinských. „*I byla ta porážka veliká velmi, neboť padlo z Izraele třicet tisíc pěších.*“ Vyzývavost Filistinských by bývala obdržela svou spravedlivou odplatu, kdyby Boží lid nepotřeboval strašlivé naučení. Truhla, ve kterou Izrael důvěřoval, byla vzata a „*dva synové Elí zabiti, Ofni a Fínes*“. V Žalmu 78,60.61 o tom Azaf říká: „*Tak že opustiv příbytek v Sílo, stánek, který postavil mezi lidmi, vydal v zajetí sílu svou, a slávu svou v ruce nepřítele.*“ Neštěstí bylo mocné. Věřil by snad kdy Mojžíš a Aron, že „*truhla smlouvy Panovníka vši země*“ (Joz. 3,11) se stane kořistí pohanského nepřítele?

Zpráva o vzetí truhly způsobila smrt Elího. Ale proč strpěl, aby byla vzata do války? Slabost a nerozhodnost byly zkázou starého kněze. Barnabáš, jeden z nejvýznamnějších věřících Nového zákona, se v tomto vztahu trochu podobal Elímu. Bůh nás ve Svě milosti ochraň před touto léčkou, do které se dostávají povahy milující pohodlnost. Kéž nám daruje milost potlačovat příbuzenské pohnutky, když jsou ve hře Boží zájmy!

Elí byl srdcem zbožný muž, neboť to, co ho zmohlo, byla více zmínka o truhle než smrt jeho synů. Také u Fínesovy ženy to byla ztráta truhly, která jí přivodila předčasný porod a smrt. Ať už byl charakter jejího muže jakýkoliv, ona patřila k věrnému zbytku oněch dnů. „*Ichabod*“ (Ne-sláva), řekla, když se jí narodil syn, „*přestěhovala se sláva z Izraele, protože vzata byla truhla Boží*“. Krví pokropená slitovnice byla v rukou nepřítele. Na jakém základu stál nyní Izrael před Bohem? Oba, Elí i umírající žena, cítili, že vše bylo zničeno. Cítíme i my zneuctění Božího jména zlým stavem Jeho lidu tak hluboce jako tyto dvě zbožné duše ve staré době? Zkoušejme svá srdce a vážně o tom přemýšlejme!

Stánek bez truhly

Když truhla smlouvy byla odvedena do zajetí, ležel celý náboženský pořádek Izraele v troskách. Truhla byla viditelným symbolem toho, že Hospodin v milosti bydlí uprostřed Svého lidu. Ve dnech Starého zákona tu nebylo žádné plnější předobrazné vyjádření Krista. Materiál, z něhož byla truhla zhotovena, mluvil o Jeho Osobě: akáciové dřevo o Jeho pravém lidství a zlato o Jeho božské přirozenosti. Slitovnice mluvila o velké, Bohem přijaté smířčí oběti našeho Pána, neboť na ni nikdy nechyběla smířčí krev. Obsah truhly – hůl, která vypučela, džbán s manou, desky smlouvy – mluvil o různých službách, které Pán měl v milosti vyplňovat. Když nyní byl stánek bez truhly, bylo možné právem říci, že Hospodin odešel. Přesná a předepsaná kněžská služba se stala nemožnou. Jak také mohla být dodržována nařízení pro Den smíření, když Hospodinův trůn už nebyl ve svatyni a krví už nemohlo být kropeno? Neboť to byl přece základ všeho Božího jednání s Jeho lidem. Nyní byly tyto základy prakticky zbaveny síly, k velkému zármutku každé zbožné duše v lidu.

Truhla se už nikdy nevrátila do stánku. Našla své místo odpočinutí teprve tehdy, když Šalomoun vystavěl chrám. Tak nový začátek vlastní kněžské služby byl možný teprve tehdy, když začaly vlády Saule a Davida.

Ztráta Izraele znamenala soud pro nepřítele. Filistínští ve své pýše přinesli truhlu do chrámu svého boha ryb Dágon. Podle jejich zatmělých myšlenek Dágon nad Hospodinem triumfoval. Ale Bůh Izraele brzy podal svědectví o Svém majestátu a dal pocítit Svoji přítomnost. Nejprve padl Dágon před truhlou, a potom, když byl opět postaven, se před ní rozbil. Kromě toho Bůh zbil obyvatele chrámového města Azotu boulemi, takže byli šťastni, že truhla byla dopravena do Gát. Také Gát bylo potrestáno, a proto truhlu poslali do Akaron. Křik hrůzy Akaronských vedl k návrhu, poslat truhlu zpátky do Izraele. Způsob jejich jednání – použití dvou krav, jejichž telata byla doma přivázána – jasně ukázal, že příčinou byla nejen nákaza, která propukla mezi Filistinskými, nýbrž že to byla ruka Hospodinova, která na nich těžce spočívala.

Hospodinova ruka však dále prováděla soud, tentokrát ale na Svém vlastním lidu kvůli neuctivosti mužů, kteří nahlédli do svaté truhly. Proto byla poslána dále a zůstala nyní po mnoho let v domě bohobojného Abinadaba v Kariat-Jeharim k velkému požehnání jeho domu (1. Sam. 7,1.2). Mužové z Kariat-Jeharim cítili, že skutečně mají u sebe Boha, ačkoli nezaměřovali symbol se skutečností.

Kněžství už nikdy nebylo obnoveno ve své dřívější formě, už nebylo hlavním spojovacím článkem mezi Hospodinem a Jeho lidem. Nevěrnost Elího a jeho synů způsobila nejen přechod svaté služby na jinou větev Aronovy rodiny, nýbrž způsobila ztrátu vyvýšeného postavení, které kněžství požívalo od Mojžíšovy smrti (viz 4. M. 27,18-23). Když vystoupil na jeviště král – nikoli Saul, muž podle volby lidu, nýbrž David, muž podle Boží volby –, stal se spojovacím článkem mezi lidem a jeho Bohem a kněžství se posunulo na druhé místo. To bylo ohlášeno už v 1. Samuelově 2,35. Už často bylo poznamenáno, že Bůh nikdy neobnovuje zničený pořádek, nýbrž dává na jeho místo něco nového, co dokonce přináší větší požehnání pro Jeho lid a také vyznačuje další rozvinutí Jeho požehnaných cest.

Když přejdeme kazící dobu Saulovy vlády, tu nacházíme v králi hlavní působící sílu ve všem, co patří k bohoslužbě. Na rozdíl od Jozue nestál nyní před knězem, aby podle jeho slov vycházel a vcházel, nýbrž král sám určoval,

že truhla má být přepravena z Kariat-Jeharim na Sion. Při této památné události tančil před Hospodinem, opásán lněným efodem, a když byla dokončena oběť, „*dal požehnání lidu ve jménu Hospodina zástupů*“ (2. Sam. 6,18). To je slavný předobraz Krista, který poté, co všechny Boží úmysly s Izraelem budou přivedeny k uskutečnění, ponese slávu a bude knězem na Svém trůnu (Zach 6,13). Byl to král, nikoli nejvyšší kněz, kdo určil Azafa a jeho bratry, aby ustavičně sloužili před truhlou, zatím co nejvyšší kněz a kněží byli ustanoveni, aby obětovali ve stánku v Gabaon (1. Par. 16,37-43). Když kvůli sečení lidu přišel na lid mor, opět to nebyl nejvyšší kněz, nýbrž král, kdo stál v mezeře a přinesl oběť (srv. s 1. Par. 21,26 se 4. M. 16,46-48!). Když nadešel čas pro stavbu chrámu, byl to král, kdo pověřil jiného krále stavbou (David Šalomouna, 1. Par. 22,6), zatím co nejvyšší kněz v této záležitosti zjevně neměl nic co říci. Rovněž tak to byl král, jenž dal sečíst Levity a pověřil je jejich službou (1. Par. 23,24-27), a také rozdělil kněží pro jejich službu (1. Par. 24,3). Také zpěváci byli králem a knížaty vojska odděleni pro svou službu (1. Par. 25,1). V 1. Paralipomenon 27,16 jsou jmenována knížata kněží mezi knížaty království, jako kdyby byli jen knížaty. Jaká změna ve srovnání k Mojžíšovým a Aronovým dnům! Jaká významná a charakteristická proměna v Božích cestách!

Tento nový pořádek byl ale zaveden teprve dlouho po selhání Elího. V čem nyní pozůstávala božská opatření v mezidobí? V Samuelovi. On, muž Boží, Boží muž pro čas nouze, vyplnil mezeru a stal se pojítkem mezi Hospodinem a Jeho žalostným lidem. Náš Bůh skutečně není nikdy bez zdrojů pomoci. Někdejší chlapec ze stánku vstoupil do Božích myšlenek o stavu věcí; naprostá zkáza skrze nevěrnost lidí se dotkla jeho duše a on se dobrovolně oddal službě přímluvy, která byla potřebná jeho lidu (1. Sam. 7,5 a 8; 12,23). To je za všech dob vzácné v Božích očích. O mnoho století později, když království vážně zklamalo a mělo být až ke dni Pána Ježíše dáno stranou, připomíná Hospodin Samuele: „*Byť se postavil Mojžíš i Samuel před obličejem mým, nikoli srdce nemohu míti k lidu tomuto.*“ (Jer. 15,1) Všimněme si postavení vedle Mojžíše! Když se lid klaněním zlatému teleti zkazil, byl zachráněn skrze Mojžíšovu přímluvu (2. M. 32,30-34). Později, když se zhroutil kněžský pořádek a znovu následovala zkáza, byl lid před Bohem udržován Samuelovou přímlovou.

Cena služby přímluvy je tedy z Boží strany výslovně vyzdvížena, neboť Bůh se z ní raduje. Ale tato vzácná služba může být opravdu vykonávána jen od takových, kteří vcházejí do Božích myšlenek o časech, v nichž žijí. Jen ti,

kdo dnes mají před svou duší božský vzor – Shromáždění či Boží církev, jak ji Duch Boží na začátku vytvořil – a uvědomují si její velké selhání jako Božího svědectví v tomto světě, jsou schopni s porozuměním o tom mít s Bohem společenství. Ale to je otevřeno pro nás pro všechny. Kéž Pán v milosti rozmnoží počet těch, kteří jsou dostatečně duchovní, aby v těchto posledních dnech křesťanského svědectví vykonávali službu Mojžíše nebo Samuele!

Shromáždění v Masfa

Jedinečný postoj našeho proroka k Božímu lidu je zjevný ve znovuoživení a národním osvobození, tak názorně popsán v 1. Samuelově 7.

Zatím co Boží truhla přebývala v Kariat-Jeharim, lid si postupně uvědomil bídu, ve které se nalézal, a také jak je v nepořádku jeho poměr k Bohu. Nakonec „*se roztoužil všecken dům Izraelský po Hospodinu*“ (1. Sam. 7,2). To bylo skutečně potěšitelné. Kázeň, která může vyvolat takový výsledek, by měla být vždy vítaná. Lid postrádal Boha a pociťoval vzdálení se od Něho. Zde jmenovaných dvacet let není celá doba, po kterou truhla zůstávala v Kariat-Jeharim. Pravděpodobně tam byla přes čtyřicet let. David o ní „*slyšel*“ ve svém dětství, když žil v Efratě (Betlém) – (Žalm 132,6), a v době svého soužení přísáhl Hospodinu, že bude hledat truhle místo odpočinku. Když potom byl na izraelském trůnu jako král, „*nalezl*“ ji a přinesl ji na Sion (Žalm 132). Dvacet let, zmíněných v naší kapitole, byla doba božského působení na srdcích Izraele a vedla k plnému napravení před Hospodinem, kterým se zde zaměstnáváme. Všimněme si také, že lid skutečně toužil po Hospodinu a ne jen po nějakém pouhém symbolu, neboť při tom nádherném dění v Masfa není truhla ani jednou zmíněna. Izrael byl v té chvíli duchovně daleko před masou moderního křesťanstva s jeho důvěrou v sakrální symboly, obrazy svatých a jinými pošetilostmi.

Hospodin osvobodil truhlu z ruky Filistinských, ale ještě neosvobodil Svůj lid. Doba pro to přišla nyní. Poznáváme zde pokořující protiklad ke dnům Jozue. Tehdy byl lid v stavu vytáhnout „*vítězně, aby vítězil*“; žádní nepřátelé nebyli příliš mocní. Nyní pozůstávalo největší očekávání v tom, aby byli posilněni ke svržení jha jen jednoho jediného z národů Kanánu. Podobné věci čteme ve Skutcích při zprávách o vše přemáhající Boží církvi, a jsme zahanbeni, když to srovnáme s našimi dny.

Nyní je slyšet Samuelův hlas: „Jestliže **celým srdcem svým** obrácíte se k Hospodinu, odejměte bohy cizí z prostředku sebe i Astarota, a **ustavte srdce své** při Hospodinu, a služte jemu samému, a vysvobodí vás z ruky Filistinských.“ (1. Sam. 7,3) Všimněme si slov: „**celým srdcem svým**“ a „**samému**“. Bůh nemohl přijmout něco vnějšího nebo povrchního. „*Přede vším, čeho se ostříhati sluší, ostříhej srdce svého, neboť z něho pochází život.*“ (Příslaví 4,23) Srdce musí být skutečně dosaženo.

Zde se chceme trochu zastavit. Bratři, má Bůh celou naši náklonnost? Sloužíme Jemu samému? Vzpomeňme si na odpověď Pána Ježíše pokušiteli na poušti: „*Pánu, Bohu svému klaněti se budeš, a jemu **samému** sloužiti budeš.*“ (Mat. 4,10) Samému! Má v nás svět nějaké místo? Naučili jsme se skutečně držet srdce a mysl obráceny k pozemským věcem? Pavel tomu rozuměl a mohl se svatou oddaností říci: „*Ale to **jedno** činím.*“ (Fil. 3,14)

Pro Izrael nebylo žádné osvobození, dokud Astarot a Bálové nebyly odstraněni. Tak je tomu i dnes. Jestliže jsme dovolili, aby mezi naše duše a Boha něco přišlo, takže kdysi prožívaná radost se ztratila, nezbývá pro nás nic jiného, než plné vzdání se zlého a vzdálení všech věcí, které vnikly. Nestací prosit Boha o opětné oživení. On očekává rozhodné, neústupné jednání. Bůh chce Svému lidu vždy žehnat a vést ho od vítězství k vítězství, ale nejprve musí být půda očištěna od každé věci, která je překážkou.

Pak Samuel shromažďuje lid do Masfa, „*a modliti se budu za vás Hospodinu*“. Samuel byl během let žalostného úpadku Izraele před Bohem ve správném postavení. On sám se nenechal strhnout převládajícím proudem. Tak byl připraven pro službu při Božím lidu, když pro ni uzrál čas. Milý křesťanský čtenáři, jestliže celá Boží církev se stává stále více lhostejnou a odvrací se od správných Božích cest – proč bys neměl ty osobně být ve správném poměru k Bohu, a tak být „*nádobou ke cti, posvěcenou a užitečnou Pánu, ke všelikému skutku dobrému hotovou*“ (2. Tim. 2,21)?

Způsob jednání v Masfa byl pozoruhodný. *I shromáždili se do Masfa, a vážíce vodu, vylévali před Hospodinem, a postíce se v ten den, řekli tam: Zhřešili jsme proti Hospodinu.*“ (1. Sam. 7,6) Nevíme o žádném dřívějším podobném příkladu, ale jsme přesvědčeni, že vylévaná voda činila Božímu srdci radost. Nic není ve Skutcích apoštolů jasnější, než že Duch Boží je svrchovaný ve všem Svém konání. Co rád činí v **jednom** případě, nedává oporu pro to, co bude činit v **jiném** případě. Může si po nějakou dobu používat Petra, aby se pak náhle obrátil ke Štěpánovi. Jestliže pověřil Filipa, vysílá

opět rychle Petra. Pak povolává v osobě Pavla nového pracovníka a působí skrze něho daleko rozsáhleji než skrze kterého jiného. Také dání Ducha Svatého Židům, Samaritánům a národům je ve způsobu zcela rozdílné. Při osvobození uvězněných svědků se dveře ještě těžce noci otevrou (Sk. 5,19), při jiné příležitosti teprve v noci před zamýšlenou popravou (Sk. 12). Konečně v dalším případě nejsou použiti žádní andělé, nýbrž zemětřesení (Sk. 16). Skutečně, „*vítr kam chce, věje*“ (Jan 3,8), ale Církev se této prosté lekci nikdy nenaučila, jinak by si zvyky a duchovními úřady sama nepůsobila postižení.

Vylévání vody bylo uznání krajní slabosti a nicotnosti. Tento obraz byl od moudré tekoitské ženy použit v jejím dokazování vůči Davidovi: „*Všichni jsme... jako vody, které rozlity jsou po zemi, zase sebrány býti nemohou.*“ (2. Sam. 14,14) Toto jednání – dosud nemající příkladu – mělo ukázat, že Izrael porozuměl tomu, co se v okamžitých okolnostech slušelo. Takové uznání vlastní slabosti musí nutně přivodit Boží pozhledání. V duchovním vztahu je vlastní pocítovaná slabost silou, jak nám to nechává vědět apoštol ve 2. Korintským 12. Také Anna ve své modlitbě řekla: „*Mdlí opásání jsou silou.*“ (1. Sam. 2,4) Není to úkolem jednoho každého, aby se naučil, že sebevyvyšování je náš zánik? Bůh může použít jen takové, kteří jsou nikoli „něco“, nýbrž „nic“ (Gal. 6,3; 1. Kor. 3,7). Záleží jen na Bohu, a to jak dnes, tak i v minulých dobách. Jestliže k Němu volá slabost, je vše dobré.

Samuel v Masfa mluví obdivuhodným způsobem o našem Pánu, který pro nás je všechno ve všem. Jako prorok napomínal lid, jako kněz přinášel za lid oběti, a nakonec jej soudil, jako kdyby byl král. Byl nepochybně Boží muž pro dobu nouze.

Eben-Ezer

Když Bůh něco působí, stává se činným také Satan. Duchovní oživení vyvolává jeho prudké nepřátelství. Nic mu není tak proti mysli, než když musí vidět, že vztah lidu k Bohu se dostává do pořádku a lid zaujímá místo, na kterém mu Bůh může žehnat. Jeho neproměnná snaha je nejprve Boží dílo zničit. Jestliže se ale ukáže, že to nemůže, snaží se je zkazit. V historii Církve použil obě metody.

„*Uslyševše pak Filistinští, že synové Izraelští shromáždili se do Masfa, vytáhla knížata Filistinských proti Izraelovi.*“ (1. Sam. 7,7) Zde vidíme nástup Satanem poháněných válečných zástupů nepřítele, neboť on lépe rozuměl

významu událostí v táboře Izraele. „Což když uslyšeli synové Izraelští, báli se příchodu Filistinských.“ Jaká potěšitelná změna v jejich chování v porovnání s 1. Sam. 4,1, kde v naprosté necitelnosti ke svému zlému stavu a v povýšenosti vyvolali boj s nepřítelem! Ještě potěšitelnější je jejich řeč tváří v tvář nebezpečí. Po své porážce ve dnech Elího, řekli: „Vezměme k sobě ze Sílo truhlu smlouvy Hospodinovy, ať /ona/ přijde mezi nás a vysvobodí nás z rukou nepřátel našich.“ Ale teď prosí Samuele: „Nepřestávej volati za nás k Hospodinu Bohu našemu, aby /on/ nás vysvobodil z ruky Filistinských!“ Jaký mocný rozdíl spočívá v těch dvou slovech „ona“ a „on“! Kromě toho nyní říkají: „Hospodin, náš Bůh.“ Konečně znovu našli vědomí svého vztahu k Hospodinu.

Běda nepříteli, který vystupuje proti lidu, který se umí cele uvrhnout na Boha! Modlíci se Jozafat, obklopený ženami a dětmi, dobyl mnohem většího vítězství nad Moábskými a jejich spojenci, než jeho v té době milion ozbrojených mužů kdy dosáhl obvyklými vojenskými operacemi (2. Par. 20,13; 17,12-19). Ezechiáš, oblečený v žíni, byl Asyrským nebezpečnějším, než kdyby měl nějaký tank. Následkem pro drzé vetřelce byla obrovská katastrofa (Iz. 37). Takto pravá závislost Izraele na Bohu mu přinesla tak pozoruhodnou záchranu, jak ji dosud neprožili. Nezapomínejme, milovaní, že „kterékoli věci napsány jsou, k našemu naučení napsány jsou, abychom skrze vytrvání a potěšení písem naději měli“ (Řím. 15,4)!

Samuel se nyní stal prostředníkem mezi Bohem a Jeho lidem. „Vzav tedy Samuel beránka jednoho, který ještě sál, obětoval ho celého v oběť zápalnou Hospodinu. I modlil se Samuel Hospodinu za Izraele, a uslyšel jej Hospodin.“ (1. Sam. 7,9) Vylévaná voda už svědčila o pocitu krajní slabosti lidu, půst byl vyjádřením pokoření se, zatím co beránek, který ještě sál, mluvil Bohu o Kristu, který měl přijít, v němž a skrze něhož jedině mohou být lidé zachráněni a mít požehnání. Jedině zde je zmínka o sajícím beránkovi, který byl Hospodinu obětován v oběť, což zjevně právě v této chvíli bylo mravně přiměřené. Je to obraz Krista, toho Jediného, který byl od Svého mládí Boha plně poslušný a Jemu oddaný, a Sebe samého obětoval jako libou vůni, a to za lidi, kteří se nemohli vykázat ničím, než jen svévolí a neposlušností.

Jaká poučení zde máme! Máme uši k slyšení a srdce k porozumění? Není smutné postavení Izraele v 1. Samuelově 7 obrazem beznadějného stavu Církve v dnešní době? Nezhřešili jsme proti našemu Bohu? Neztratili jsme ve velké míře spojení s tím Neviditelným a Věčným? Jsme připraveni se kvůli

tomu před Bohem pokořit? A nepřijde On na pomoc těm, kteří v Jeho přítomnosti zaujmou místo sebeodsuzování a vzývají jen jméno Jeho Krista?

Následkem pro Izrael byla velká záchrana. Slovo v Izaiáši 65,24: „*Prvé než volati budou, já se ohlásím; ještě mluvíti budou, a já vyslyším,*“ které se vztahuje na požehnání v tisíciletém království, se nyní už doslovně vyplnilo. „*I bylo, že když Samuel obětoval oběť zápalnou, Filistinští přiblížili se, aby bojovali proti Izraelovi, ale zahřměl Hospodin hřímáním náramným v ten den nad Filistinskými, a potřel je, i poraženi jsou před tváří Izraele.*“ Na stejném místě, kde Izrael kdysi utrpěl hanebnou porážku se ztrátou truhly smlouvy, zakusili nyní zachraňující Boží moc. Jaký rozdíl mezi dřívějším tělesným voláním radosti a důvěry v truhlu, když přišla do tábora, a Hospodinovým hřměním z nebe!

Bůh Izraele je také náš Bůh, a to je pro nás vzácná skutečnost. Můžeme být skleslí ohledně úpadku v Církvi a mnoho věcí nás může tísnit, ale záchranu a požehnání smíme stále ještě očekávat my všichni, kteří ochotně zaujmeme před Bohem pokorné místo. Pán se mocně prokazuje při těch, kteří k Němu obracejí svoji důvěru. Naší věcí je dbát výzvy: „*Rozhorli se tedy, a čiň pokání.*“ (Zjevení 3,19) Vše ostatní učiní Pán.

Vítězství v Eben-Ezer neponechává žádné místo pro lidskou chloubu. Bylo to Hospodinovo hřmění, které přemohlo nepřítele. Izrael ho potřeboval jen pronásledovat a dokončit jeho porážku. „*Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu.*“ (1. Kor. 1,31) Samuel s náležitou vděčností položil památný kámen mezi Masfa a Sen a dal mu jméno „*Eben-Ezer*“, když řekl: „*Až potud pomáhal nám Hospodin.*“ Filistinští jim už nedělali žádné těžkosti, dokud nevěrnost lidem zvoleného krále jim k tomu nedala příležitost a Bůh je opět nepustil na provinilý lid. Města, která Filistinští vzali, byla zase Izraeli navracena a byl pokoj nejen s Filistinskými, nýbrž i s Amorejskými. Lid byl udržován Samuelovou přímluvou. Kdo může ohodnotit cenu muže modlitby jak ve starých dobách, tak i v dnešních dnech!

Prorok a soudce

V 1. Samuelově 7,15-17 je nám podán zajímavý obraz o Samuelových životních zvycích: „*I soudil Samuel Izraele po všechny dny života svého. A chodě každého roku, obcházel Bethel a Galgala i Masfa, a soudil Izraele na všech těch místech. Potom navracoval se do Ramata, nebo tam byl dům jeho, a*

tam soudil Izraele. Tam také vzdělal oltář Hospodinu.“ Je tu jasně poznatelné plné zhroucení starého pořádku. Stánek se nalézal v zemi a bezpochyby v něm nástupci Eliho se svými aronským druhy v úřadu vykonávali kněžskou službu, ale to je v našem místě zcela přejito.

Samuel žil v Ráma, což znamená „výška“. Tam, stranou od neklidného světa, postavil Hospodinu oltář, kde se těšil ze svatého společenství s Bohem. Zdálo se, že se vrátily staré patriarchální poměry (1. M. 12,7; 26,25). Z Ráma chodil Samuel čas od času, aby vyučoval lid, aby soudil a tu a tam, jak se naskytovala příležitost, pomáhal dávat věci do pořádku. Ale kde byl kněz, jehož mravní povinnosti jsou tak jasně vyjádřeny ve 3. M. 10,8-11 a v Malachiášovi 2,7? To není ve zprávě zmíněno, jako kdyby vůbec neexistoval.

Samuelův život byl charakterizován přímluvou, jejíž cena je zvláště vyzdvížena v Žalmu 99,6: *„Mojžíš a Aron mezi kněžími, a Samuel mezi vzývajícími jméno jeho; volávali k Hospodinu, a on je vyslychal.“* Krátce předtím, než byl lid vyhnán ze země, je ještě jednou poukázáno na sílu této přímluvy: *„Byť se postavil Mojžíš i Samuel před obličejem mým, nikoli srdce nemohu míti k lidu tomuto. Pusť je ode mne, a nechť jdou pryč.“* (Jer. 15,1)

Skutky 3,24 mluví o Samuelovi jako o prvním v řadě proroků v Izraeli. Ačkoli u nich nebyla žádná uspořádaná následnost¹ jako u králů a kněží, tu od Samuelových časů proroci nikdy nechyběli. V odpověď na zlo, které se v lidu vyvíjelo, Bůh vždy našel pro ten stav nouze nějakého muže, skrze kterého se mohl obracet ke svědomí. To vidíme nápadným způsobem v místech jako je 2. Královská 19,2 a 22,12-14. V prvním případě posílá Ezechiáš kvůli rouhavým slovům pyšného Asyrského dva ze svých knížat se staršími z kněží, všechny zahalené do žíní, k Izaiášovi. Zvláště si všimněme, že ti, ačkoli „starší z kněží“ tvořili většinu vyslanců, nebyli posláni k nejvyššímu knězi oněch dnů, nýbrž k Izaiášovi, synu Amosovu, který stál zcela mimo jejich řád.

¹ Zdá se, že byly snahy mít uspořádanou následnost proroků, neboť nacházíme prorocké syny často pospolu ve skupinách, do jisté míry ke vzdělávání (2. Král. 2,3; 4,38-41 aj.). Je možné, že z jejich středu vzešli falešní proroci, kteří mluvili ve jménu Hospodinovu, ačkoli od Něho neobdrželi žádné poselství. Tito mužové byli větší ranou pro Boží pravé proroky, než veřejně známí proroci pohanských božstev (Jer. 28). Boží svrchovanost ve volbě Svých nástrojů lze poznat jak ve Starém, tak i v Novém zákoně, ale člověku je sklon k organizování a k systematickému seřazování jakoby vrozený, což ale vždy vede k překážkám v Božím svědectví.

Druhý případ je ještě pozoruhodnější. Joziáš, znepokojený obsahem knihy zákona objevené v domě Hospodinově, poslal nejvyššího kněze samého (s druhými), aby se dotázali ženy, prorokyně Chuldy.

V tom se ukazuje důležitá zásada: Bohu nezáleží na úřední formě, nýbrž na zbožnosti. I dnes se Bohu líbí mluvit k srdcím a svědomím Svého lidu ne skrze uznávané duchovenstvo křesťanstva, nýbrž skrze pokorné lidi, kteří chodí před Ním, chvějí se před Jeho Slovem a snaží se v něm nacházet Jeho myšlenky a Jeho vůli. Někdo může být „vůdcem“, aniž by Bůh skrze něho mohl v duchu proroka mluvit ke věřícím. Neměli bychom se my všichni, pisatel i čtenáři, snažit být takovým Samuelem?

Zdá se, že Samuel měl v úmyslu učinit nějaké přípravy pro nový pořádek, který Bůh zamýšlel zavést po zřízení království, neboť posvětil poklady k podpoře domu Hospodinova, jako to brzy po něm učinil David (1. Par. 26,28). Je také zajímavé zjistit, že jeden z těch, kteří později vedli zpěv v Izraeli, když byla v chrámu tato služba zřízena, byl přímým potomkem Samuele (1. Par. 6,33).

Tak máme v Samuelovi bohobojného muže, který s duchovním porozuměním posuzoval časy, který žil oddělen od zlých, kteří zneuctvovali lid; který svou duši udržoval v blaženém společenství s Bohem a bez přestání se přimlouval za své chybní bratry. Jaký je to příklad pro nás! Potřebujeme se proto divit, že jméno tohoto neobyčejně věrného Božího služebníka je Duchem Svatým uvedeno v seznamu hrdinů víry v Židům 11? Památka takového muže nepomíná.

„Ustanov nám krále“

Je to velmi zarmucující, když nyní na tomto Božím muži objevíme chybu, zvláště když si vzpomeneme na poučný příklad, který měl v Elím a jeho synech. Ale kdo z nás je bez chyb, dokud ještě v nás je tělo? Jen v Kristu samotném Bůh od začátku až do konce viděl to, co působilo Jeho srdci radost, a v Něm – velebeno buď Jeho jméno – se nakonec opět spojí všechna přetržená vlákna lidské historie. To, co by Adam, Noé, Mojžíš, Aron, David atd. bývali měli být a nebyli, ačkoli ti všichni byli předobrazy na Pána Ježíše, bude na konci skutečně skrze Božího druhého člověka a posledního Adama, našeho Pána Ježíše Krista.

Když Samuel začal pociťovat tíži svých let, ustanovil nad Izraelem za soudce své syny (1. Sam. 8,1). Ani slovo o Hospodinu, ani zmínka o prorokově modlitbě. A přece byl tento muž svým časem známý svou mocnou přímluvou. Proč ustanovil za své následníky své syny? Mojžíš tak nejednal. Když cítil, že se přibližuje konec jeho služby, řekl: „*Opatřiz Hospodin Bůh duchů všelikého těla, shromáždění toto mužem hodným, který by vycházel před nimi, a který by vycházel před nimi, který by vyvedl a zase uvedl je, aby nebylo shromáždění Hospodinovo jako ovce, které nemají pastýře.*“ (4. M. 27,16.17) To bylo krásné a ukazuje to, že Mojžíš měl srdce pravého pastýře. Neodvážil se někoho určit, ani pro tuto službu nedoporučoval své vlastní syny. Ochotně se poddal Hospodinovu rozhodnutí pro Jozueho. Proč v Samuelovi vznikla myšlenka následnictví z jeho rodiny? Cožpak se v jeho případě nestala Boží svrchovanost výrazně zjevnou, když nástupci v kněžství tak plně zklamali? Ve Skutcích vidíme zásadu Boží svrchovanosti v naší domácnosti opět. Štěpán a Filip byli ve shromáždění v Jeruzalémě zvoleni, aby se starali o vdovy, a brzy byli Bohem povoláni do přední řady svědectví, jeden v Jeruzalémě, druhý v Samaří. Barnabáš a Saul byli Duchem Svatým vybráni z více proroků a učitelů v Antiochii, aby přinesli evangelium národům. Apollo se na jevišti zjevil zcela náhle a odděleně od všech ostatních pracovníků. To je způsob Božího Ducha, ale jak málo to křesťanstvo pochopilo! Stanovený pořádek následnictví se stal církevní zásadou ke škodě působení Ducha a jako překážka Božího díla.

Jistě to Samuel s ustanovením svých synů do úřadu soudce myslel dobře. Jeho jediným přáním bylo přiměřené opatření pro Boží lid, když on sám už nemohl sloužit. Neznal snad Bůh stáří Svého služebníka a nepostaral by se **On** o lid? Pomysleme, že lid nepatřil Samuelovi, nýbrž Bohu! Nemáme my někdy starost o budoucnost těch, v jejichž středu pracujeme? Nemáme i my sklony činit opatření pro ně podle svých vlastních myšlenek? Chtějme se poučit ze Samuelovy chyby! Ruka stvoření se nikdy nepotřebuje chápat truhly, aby ji podepřela (2. Sam. 6,6), neboť Bůh sám je v stavu se o to postarat. Je pozoruhodné, že Samuel, který mluvil o tom, že stárne, žil ještě téměř padesát let! Viděl ještě jít své syny po jejich cestě a vskrytu zmizet, viděl povstat a padnout Saule, pomazal Davida v jeho domě za krále, a později, když byl David zahnán ze svého domu, ho chránil před jeho pronásledovateli (1. Sam. 19,18). Je důležité tyto skutečnosti vyzvednout.

Hřích lidu, když si žádal krále, je zjevný, ale nesmí být přehlíženo, že k tomu přispěla chyba muže Božího. Kdyby Samuel klidně pokračoval ve své

službě a kdyby lidu dále sloužil v síle, kterou se Bohu zalíbilo mu dát, tu by tu ta epizoda se Saulem se všemi jejími neblahými následky možná nikdy nebyla. Ten, který Mojžíše udržel zdravého a silného, až se dožil 120 let (5. M. 34,7), by býval mohl udržet také Samuele, dokud nepřijde čas pro zřízení nového pořádku. Už jsme viděli, že to bylo Božím úmyslem dát Izraeli krále, a bezpochyby by Samuel mohl lidu dále sloužit, dokud by David, muž podle Boží volby, nebyl připraven, aby vstoupil na trůn. Milý bratře, chtějme s Boží pomocí pokračovat ve své službě a předávat zítřek Jeho díla Jemu! Hlava těla, Církve, trůní ještě stále na výsosti, a Jeho vlastní rukou jsou Jeho svatým na zemi dávány dary až do doby, kdy už to nebude zapotřebí.

Je smutné číst, že Samuelovi synové „*nechodili po cestách jeho, ale uchýlili se po lakomství, a berouce dary, převraceli soud*“ (1. Sam. 8,3). Divíme se, že synové tak bohabojného muže byli tak zlí. Když Samuel měl před očima varování v podobě Eliho a jeho synů, jistě toužil po tom, aby jeho vlastní dům byl věrným svědectvím pro Boha. Vysvětluje snad jeho „chození každého roku“ toto jeho selhání? Kéž se Bůh smiluje nad rodinami těch, kteří v našich dnech jsou na cestách pro šíření Božího slova!

Starší Izraele přišli nyní k Samuelovi do Ráma a řekli mu: „*Aj, tys se již zestaral, a synové tvoji nechodí po cestách tvých; proto nyní ustanov nám krále, aby soudil nás, jakož jest u všech národů.*“ Postoj muže Božího v této chvíli je slavný. Není tu ani slovo hněvu kvůli obviněním proti jeho synům, ani se nesnažil hájit pořádek, který byl jím chybně zaveden. „*Proto modlil se Samuel Hospodinu.*“ Jak jiné by to vše bylo, kdyby se byl modlil dříve, než ustanovil své syny za soudce! Ptejme se: Je naším svatým zvykem přinášet vše Bohu v modlitbě? Naučili jsme se skutečně, abychom při každém ze svých kroků byli plně závislí na Něm? Bezpochyby poznáváme v žádosti Izraele o krále ruku Satana, zvláště ve svévoli, ve které na své tužbě trvali poté, co jim byla objasněna celá vážnost. Zlovolný odpůrce se vždy snaží předejít Bohu ke škodě Jeho lidu. Boží úmysl vzhledem ke králi byl nyní zjeven, ale Satan chtěl toho krále dodat. Podobným způsobem vyvede také šelmu (Zj. 13,1) bezprostředně předtím, než přijde Boží čas, aby poslal Svého Krále králů a Pána pánů. Jakkoli velká je Boží trpělivost, On přivede Své cesty vždy k cíli; každý úmysl Své lásky vykoná ke Svému vlastnímu oslavení a k požehnání lidí. Jaký klid dává tato skutečnost našim srdcím!

Způsob krále

Proč starší Izraele poté, co je zklamali Samuelovi synové, nenapadlo, že by král nemusel být lepší než oni? Byla změna vlády ve starší nebo novější době nutně uzdravujícím prostředkem pro všechno zlé? Proč upadat od jedné formy těla do jiné? A nejsme někdy stejně tak pošetilí jak oni, když se ukážou těžkosti? „*Lépe jest doufati v Hospodina, než naději skládati v člověku. Lépe jest doufati v Hospodina, nežli naději skládati v knížatech.*“ (Žalm 118,8.9) Naučili jsme se už my této prosté lekci?

Ve Své odpovědi na Samuelovu modlitbu mu Bůh osvětluje pravý charakter požadavku lidu. Neznamenal tolik zavržení Samuele a jeho synů, jako spíše zavržení Hospodina samého. Omrzela se jim Boží vláda a ta nádherná výsada, být s Bohem v bezprostředním spojení a stát pod Jeho osobní vládou už nebyla v jejich očích ničím. S tím chtěli skončit a přijmout zvyklosti národů. Podobným způsobem se také Církev už dávno prakticky vzdala svého krajně požehnaného spojení s Hlavou, skrytou v nebi, a tím ztratila vedení neviditelným Duchem v Božím domě na zemi. Proto tu je na všech stranách trvání na nutnosti duchovních, představených a mnohých jiných, aby mohla být vykonávána viditelná vláda nad Božím lidem.

„*Tedy řekl Hospodin Samuelovi: Uposlechni hlasu lidu ve všem, co mluví tobě; neboť ne tebou jsou pohrdli, ale mnou pohrdli, abych nekraloval nad nimi. Podle všech skutků těch, které činili od onoho dne, v němž jsem je vyvedl z Egypta, až do tohoto dne, kdy opustili mne a sloužili bohům cizím, tak oni činí i tobě.*“ (1. Sam. 8,7.8) Tak Bůh ukazuje, že žádání si krále je jen vrcholek po staletí trvající nespokojenosti s postavením, do kterého je Jeho milost přivedla. Lid byl patrně ohrožován vpádem Ammonitských (kap. 12,12), ale protože zapomněli na naučení z Eben-Ezer, neobracejí se k Bohu, nýbrž k rameni těla. Něco podobného máme v Soudců 11, kde rovněž Ammonitští napadli děti Izraele. Také tu se ve svém soužení neobracejí o pomoc k Hospodinu, nýbrž k Jefte. Kdy se lidé naučí, ano, kdy se **my** naučíme obracet se v těžkostech a nebezpečích života jen na Boha?

„*Jakož jest u všech národů.*“ (kap 8,5) To byla skutečně bolestivá slova ze rtů Bohem vyvoleného národa. Vždyť to byla přece jejich chlouba – jen kdyby si toho uměli cenit! – že **nebyli** jako národy. Vzpomeňme si, co řekl Balám v prvním ze svých čtyř výroků o Izraeli: „*Aj, lid ten sám bydlí, a k jiným národům se nepřiměšuje.*“ (4. M. 23,9) Boží lid vždy považoval za těžké udr-

žovat postavení oddělení pro Boha, a Církev v tom zklamala stejně jako Izrael. To, čemu se dnes říká křesťanstvo, je smutná směsice pohanství, židovství a křesťanství. Zřízení a zvyky náboženských uskupení jsou utvořeny podle světských vzorů a jsou od milé prostoty ve dnech apoštolů tak rozdílné, jak jen mohou být. Jak šťastni jsou ti nemnozí a nepatrní, kteří poznali pravý charakter Božího Shromáždění a snaží se chodit oddělení od všeho, co je ze světa, z těla a ze zlého! Jak požehnané to jednou bude, když Pán někomu z nás bude moci říci: „*Ostříhal jsi slova mého a nezapřels jména mého.*“ (Zj. 3,8)

Jako odpověď na požadavek lidu mít krále mu Samuel vyřizuje Hospodino poselství, které názornými slovy líčí, co je člověk ve své moci. Jaká jednotvárnost leží v šestkrát použitém výrazu: „*Bráti bude /Vezme/.*“! Jejich syny vezme do vojska, jejich dcery jako kuchařky, výnos jejich polí a jejich dobytek pro své živobytí, atd. Sotva to mohlo být jinak, neboť jak jinak by měla být udržována hodnota a nádhera království? Ve dnech největšího rozkvětu Izraele se břemena stala nesnesitelnými, takže musíme slyšet, jak obyvatelé Šalomounovu synu říkají: „*Otec tvůj ztížil jho naše.*“ (1. Král. 12,4) Čím větší je sláva nějaké říše, tím větší jsou také břemena, spočívající na lidu.

Je osvěžující odvrátit se od popisu krále lidí a číst vzácná slova Božího Krále v Žalmu 132. Tam ze Siona říká: „*Potravu jeho hojným požehnáním rozmnožím, chudé jeho chlebem nasytím.*“ (verš 15) Ve dnech Svého pozemského života jim to dalokusit předem (Jan 6). Když kolem Sebe viděl hladové zástupy, otevřel Svoji dobrotivou ruku a nasýtil pěti ječnými chleby a dvěma rybami kolem 5000 mužů kromě žen a dětí, a přitom ještě zbylo dvanáct ručních košů plných nasbíraných drobtů. Divíme se, že lid Ho chtěl uchopit a učinit králem? Jak vzácné to bylo pro lidi po staletích královské chamtivosti a útlaču, když našli Jednoho, který mohl být pro Svůj lid Dárce! Ale Kristus Boží nechce obdržet království ani od lidí, ani od Satana; přijme je jen z Boží ruky. Pak začne ona dlouhá éra blahobytu a pokoje, která tak naplňovala srdce a mysl pisatele 72. Žalmu, že na konci propukl v chvalozpěv: „*Požehnaný Hospodin Bůh, Bůh Izraelský, který sám činí divné věci. A požehnané jméno slávy jeho na věky. Budiž také naplněna slávou jeho všechna země. Amen i Amen.*“ (Žalm 72,18.19)

Není divu, že žalmista ještě dodal: „*Skonávají se modlitby Davidovy, syna Izai.*“ Oč mohl z hlediska pozemského věřícího nadto ještě prosit?

Saul a jeho oslice

Nyní se zjevuje muž podle volby lidu, muž, který odpovídal jejich tělesnému myšlení. Je pozoruhodné, že se s ním poprvé setkáváme ve spojení s osly, v nápadném protikladu k muži podle Boží volby, který se měl starat o ovce a beránky (Žalm 78,70-72). Saul sice měl úkol hledat ztracené oslice, a když byly nakonec nalezeny, nebyl to on, kdo je našel (1. Sam. 9,20). David osvobodil s vážným nebezpečím pro sebe samého ovci od dvou krutých nepřátel, od lva a od medvěda (1. Sam. 17,37). Jaká naučení se nám tu vnucují! Osel je obraz ubohého, nepoddaného těla, neboť *„člověk s dutou hlavou stejně tak málo nabude rozum, jako se hříbě divokého osla narodí jako člověk“* (Job 11,12 – přel.). Každý prvorozený člověk v Izraeli musel být vykoupen beránkem, stejně jako prvorozené osle (2. M. 13,13). Ovce a beránci jsou naproti tomu v celém Božím slovu obrazy Božího vlastního pravého lidu. Aby se o něj staral, k tomu Saul neměl ani srdce, ani schopnost. Chtěl být vůdcem, ale pastýřem nebyl.

Saul byl z pokolení Benjamin, které bylo známé svou tvrdošíjností (Soudců 20 a 21). V důsledku toho bylo nyní jedním z nejmenších pokolení Izraele (1. Sam. 9,21). Jméno Saul znamená „vyžádaný“; a nebyl Saul odpovědí na tělesné přání lidu? Tak představoval pozoruhodným způsobem tělo. Byl takový muž vhodný k tomu, aby držel na uzdě ustavičné zlo vzpurného lidu? Tělo nemůže nikdy potlačit tělo. Nemuseli jsme to už poznat při našich těžkostech ve shromážděních? To, co tělo může jen zhoršit, to může síla a milost Ducha Svatého plně odstranit. Jak často se to potvrdilo ve shromážděních Božího lidu!

Vypadá to, jako kdyby Saul nic nevěděl o existenci Samuele a o předivných Božích cestách s ním. To nám připomíná krále Balsazara, jenž ve chvíli své velké úzkosti zjevně neznal Daniele, ačkoli jeho dědeček Nabuchodonozor s ním měl pozoruhodné zážitky (Dan. 5,11). Balsazar byl ostatně pohan, zatím co Saul patřil k lidu, který byl ve spojení s Hospodinem. Zůstává skutečností, že tělo se nikdy nezajímá o Boží konání, ani o nástroje, které používá. Tělo může nejasně slyšet něco o Božích cestách, ale srdce tím zůstává cele nedotčeno. Bůh se v oné chvíli zajímal více o Samuele než o jakoukoli jinou osobu ve světě, neboť on s Ním byl kvůli Jeho bloudícímu lidu ve stálém spojení. Zdá se, že Samuel byl Saulovi zcela neznámý.

Ve své starosti kvůli ztraceným oslicím neměl Saul zjevně potřebu dotázat se Boha. Je pro nás vzácné vědět, že náš Bůh se zajímá o velké i o malé záležitosti. Kdyby dnes nějaké Boží dítě ztratilo své oslice, nedívalo by se na tuto věc jako na pro Boha příliš obyčejnou. Nejsme povzbuzováni Božím Slovem: „*O nic nebuďte pečliví, ale ve všech věcech skrze modlitbu a poníženou žádost s díky činěním prosby vaše známy buďte Bohu.*“ (Fil. 4,6)? Ale Saul měl výtečného služebníka, který mu vyprávěl, že ve městě, ke kterému se blížili, je muž Boží, a navrhoval, aby se ho zeptali. Služebníci hráli také důležitou roli v tom, aby Námán Syrský obdržel požehnání (2. Král. 5). Z toho bychom se měli naučit tomu, abychom nikdy neopovrhovali radou a službou ani toho nejnižšího posla.

Ale Saul měl ještě jednu těžkost. Nebude Samuel za své služby požadovat zaplacení? „*Aj, půjdeme. Co pak přineseme muži tomu? Nebo jsme chléb vytrávil z pytlíků našich,... Co máme?*“ Jejich prostředky byly téměř vyčerpány, neboť byli už nějakou dobu z domu pryč. Tu mu služebník odpověděl: „*Hle, nalezl jsem u sebe čtvrt lotu stříbra; to dám muži Božímu, aby nám oznámil cestu naši.*“ (1. Sam. 9,7.8) Ubohý, nevědomý člověk se jen těžko dokáže pozvednout nad myšlenku na zaplacení. Milost mu je cizí pojem. Tělo nemůže pochopit Boha jako Dárce. Avšak v tomto požehnaném charakteru Ho znají všechny předměty Jeho milosti. Bůh dal Svého jednorozenného Syna, předpoklad všech ostatních darů, a s Ním nám dává bohatě vše. Z téže štědré milosti vychází dar Ducha Svatého a věčný život, neboť: „*Blahoslaveněji jest dáti nežli bráti.*“ (Sk. 20,35) Ačkoli tělo si vždycky myslí, že Bůh něco vyžaduje (přečti si zvláště Mat. 25,24), nikdy nepomyslí na to, že On smí očekávat mnoho. To nejlepší, co můžeme říci o Saulových penězích, je, že tato suma je alespoň větší, než „groš“, který se dnes často najde v církevních sbírkách.

Kdyby Saul měl být jen malou představu o Boží velikosti a o mravní důstojnosti muže, který Ho zastupoval, muselo by ho napadnout, že by bylo více na místě vyprosit si milost, než pokoušet se koupit si informaci „čtvrt lotem stříbra“. Ale tělo je ve svém mravním chování vůči Bohu stejně tak lhostejné jako vůči milosti. Jednání Saule a jeho služebníka ukazuje, že ani jeden ani druhý neměli skutečný pocit o tom, že mají co činit s Bohem. To nebylo dobré znamení pro muže, který se měl brzy stát králem Izraele.

Saulova návštěva u Samuele nám dovoluje nahlédnout do obvyklého každodenního života Božího muže (1. Sam. 9,11-13). Pokud jde o ta dvě

označení „vidoucí“ a „prorok“ – „*Ten, který nyní slove prorok, za starodávna sloul vidoucí.*“ A tak vidoucí je někdo, kdo sděluje něco, co vidí (Ez. 13,3), zatím co prorok zvěstuje něco, co mu bylo zjeveno. Co zde vidíme, milí? Můžeme skutečně říci: „*Toho Ježíše, který maličko nižší byl nežli andělé, vidíme...*“ (Žid. 2,9)? Žijeme ve slovech z Jana 16,14.15, kde Pán o Duchu Svatém říká: „*On mne oslaví; neboť z mého vezme, a zvěstuje vám. Všecko, cožkoli má Otec, mé jest. Proto jsem řekl, že z mého vezme, a zvěstuje vám.*“? Jestliže vzkříšený a oslavený Kristus naplňuje naši duši a jestliže skrze sílu Ducha Svatého před námi leží rozprostřen onen nový svět života a slávy, jehož středem a sluncem je náš Pán – pak máme něco, co můžeme sdělovat. Snažme se proto nebýt jen kazateli učení, nýbrž duchovním způsobem „vidoucími“ a „proroky“!

Setkání Samuele se Saulem

Saul nyní přichází do Samuelova města a ptá se: „*Jest-li zde vidoucí?*“ Bůh Svého služebníka už připravil na jeho příchod, stejně jako Petr byl v pozdějších dnech připraven na příchod vyslanců setníka Kornelia (Sk. 10,19.20). Bůh Samuelovi dokonce řekl hodinu, ve které má Saule očekávat (kap. 9,16). „*Ty znáš sednutí mé i povstání mé, rozumíš myšlení mému zdaleka.*“ (Žalm 139,2)

Nový král přišel, a ačkoli Samuel věděl, jak je celá záležitost proti Boží vůli, nesměl mu klást do cesty žádné potíže. Muž volby Izraele musel být pomazán a zaujmout místo na čele lidu. Žádný král nikdy nezačal svou vládu za příznivějších okolností než Saul. Jak Hospodin, tak i Samuel byli po ruce, aby mu byli radou a pomocí, kdyby si toho dovedl vážit. A tak když přišlo zhroucení – a jak brzy nastalo! – bylo jen vinou krále samého. Můžeme jen obdivovat Boží dobrotu, která dala představiteli svévole lidu všechny pomocné prostředky k dispozici, a může nám být užitečným poučením. Neboť nemůžeme popřít, že my sami občas jednáme zcela jinak, když se dějí věci, které nemůžeme schvalovat. Až příliš snadno zjevujeme ducha tvrdošíjného odporu, který zcela zmaří **ten** výsledek, který si ze srdce přejeme. Ach, přenechejme přece takové záležitosti více Bohu, aby On mohl působit, jak se to jeví dobré v Jeho očích! On nikdy nezanedbá přijít dříve či později víře na pomoc.

Děvečky Saulovi a jeho průvodci řekly, že se se Samuelem brzy setkají, protože je na cestě na horu, aby tam obětoval. Tato slova zbystří naši pozornost, když si vzpomeneme na směrnice v 5. Mojžíšově 12 a jinde, podle kterých Izrael v zemi neměl přinášet oběti nikde jinde, než jen na tom místě, „*které by Hospodin vyvolil, aby tam přebývalo jméno jeho*“. Tím Bohem určeným středem bylo nejprve Sílo (Jer. 7,12). Ale skrze hřích lidu bylo nyní vše v nepořádku. Stánek stál sice ještě tam, kde ho Jozue postavil (Joz. 18,1), ale Hospodin ho opustil (Žalm 78,60). Truhla byla jinde, takže ať už Aronova rodina pro lid vykonávala jakékoli kněžské funkce, jistě tu nebyla žádná možnost vnášet krev oběti za hřích dovnitř a kropit jí na slitovnici, což právě byl základ každého Božího styku s Jeho lidem. Nový střed až dosud nebyl jmenován, neboť Sion přišel na zřetel, teprve když se králem stal David. Tvořilo to součást nového pořádku věcí, který Bůh v neomezené milosti zřídil. Když v Šalomounových dnech byl postaven chrám, Bůh se sklonil, aby ještě jednou bydlel uprostřed Svého lidu a aby svatyni naplnil slávou Své přítomnosti. Ale pro tu chvíli musel zbožný člověk chodit s Bohem podobným způsobem jako Abraham, a to Samuel činil. Žil ve vši jednoduchosti, těšil se z osobního společenství s Bohem a sloužil Jeho chybujícím lidu, jak se příležitost naskytla. To bylo samozřejmě něco zcela jiného, než co se později dělo na výsostech, protože byl chrám a byl Bohem uznáván. Přesto se toto přestoupení stalo všeobecně obvyklé, a dokonce i někteří z nejlepších králů Izraele je trpěli (2. Král. 12,3; 14,4; 15,4 atd.). To nebylo nic jiného než vážné zanedbávání Božího psaného Slova.

Jen pod tlakem zcela neobvyklých okolností se dnes smíme stáhnout do sebe samých. Shromáždění je Kristovo tělo a příbytek Ducha Božího a společenství se svatými je nevýslovná výsada, ano, je to jedna z největších výsad v naší domácnosti. Ten, kdo je ve svém svědomí skutečně pocvičen ohledně Boží vůle, může být v některých případech ve společenství velmi omezen, ale Pán Ježíš ve Své milosti říká: „*Kde dva neb tři jsou shromážděni v mém jménu, tu jsem já uprostřed nich*.“ (Mat. 18,20) To je skutečnost, jejíž vzácnost zakusili tak mnozí. Ale i tehdy, když nějaký věrný věřící na nějakém místě by nenašel ani jednoho, kdo by byl ochoten s ním jít po cestě Pána, nesmí „*postoupit po množství ke zlému*“ (2. M. 23,2). V takovém případě musíme být připraveni stát na tomto místě sami v jistotě, že na nás Bůh nezapomene. Ovšem že taková cesta vyžaduje zvláštní milost a smíme na ni

vstoupit jen v hluboké pokoře a ve velkém sebezapření, aby v srdci nevystoupilo Eliášovo: „*I zůstal jsem já sám.*“ (1. Král. 19,14). Nic by nemohlo být v duchovním ohledu více neblahé.

„*A když Samuel uzřel Saule, řekl jemu Hospodin: Aj, teď ten muž, o kterém pravil jsem tobě: ten spravovati bude lid můj.*“ (1. Sam. 9,17) Kdyby si Samuel vzpomněl na tato slova později, když přišel do domu Izai, neřekl by při spatření Eliába tak unáhleně: „*Jistě před Hospodinem jest pomazaný jeho!*“ (1. Sam 16,6) Mýlil se, neboť Eliáb nebyl pomazaný Hospodinův. Jedna imponující osobnost už byla nezdar a Bůh se neohlížel po nějaké druhé. Ryšavý pastýřský mládenec více odpovídal Jeho chuti, neboť Hospodin „*nepatří nač patří člověk*“.

Samuel řekl Saulovi ihned dvě věci: Předně, že oslice byly nalezeny, a za druhé, že on je ten vyvolený král nad Izraelem. Taková slova od jemu naprosto cizího člověka, jehož se dosud na nic nezeptal, byla pro Saule důkazem, že má co činit s Bohem, před kterým není nic skrytého. Osli a království, obojí Ho zajímalo. Jakou pomocí by to mohlo být pro Saule v pozdějších letech, kdyby si toho byl vědom! Myslíme na to?

Při následné hostině prosil Samuel kuchaře, aby Saulovi předložil kýtu oběti (pokojné oběti). Jaké poučení to bylo pro Saule, kdyby tomu rozuměl! Kýta obětního zvířete mluví o Kristově síle, s kterou víra počítá a již se sytí. Pavel to uskutečňoval, když řekl: „*Všecko mohu v Kristu, který mne posiluje.*“ (Fil. 4,13) Saul měl na sebe vzít obrovskou odpovědnost, a pro to bylo potřebí více než jen lidská síla, aby ji mohl správně nést k Boží slávě a k požehnání Jeho lidu. Ale žádný člověk nehledá pomoc božské milosti, dokud nepoznal svou vlastní nicotnost a nedostatečnost. Ubohý Saul k tomu nikdy a v žádné chvíli nedospěl.

Zelzach, Tábor a Galgala

Při začátku dne vzal Samuel Saule stranou a řekl mu: „*Ty pak pozastav se málo, až oznámím řeč Boží.*“ (1. Sam. 9,27) Tím Boží vlastní hlas uvedl pro Izraele nový den, ale bude to lepší den? Den předtím Bůh Samuelovi řekl: „*V tuto chvíli zítra pošli k tobě muže..., kterého pomažeš, aby byl vůdce lidu mého Izraelského, a vysvobodí lid můj z ruky Filistinských; nebo přišlo volání jeho ke mně.*“ (1. Sam. 9,16) Jaký něžný soucit Božího srdce je vyjádřen v těchto slovech! Ať už je vzpurnost Jeho lidu jakkoli veliká a jakkoli zle se

odplácí za Boží dobrotivost, Jeho jediným přáním bylo lidu žehnat. Když Izrael řekne: „*Ustanov nám krále, aby soudil nás*“ (kap. 8,5), Bůh řekne: „*Pomaz ho, ať můj lid vysvobodí.*“ Ať už Saul porazil kterékoli jiné protivníky, proti tomu zvláštnímu nepříteli, od kterého měl Izrael osvobodit, byl naprosto bezmocný. Na konci měli Filistínští dokonce jeho hlavu (1. Sam. 31,9)!

Samuel pomazal Saule a dal mu první polibek holdování. Pak ho ihned poslal na cestu, která byla svým způsobem stejně tak poučná jako Eliášova cesta v den jeho uchvácení. Měl se setkat se „znameními“ (kap. 10,7), ale byl schopen jim rozumět a mít z nich užitek? Pán Ježíš řekl kdysi Svým učedníkům: „*Oči vaše blahoslavené, že vidí, i uši vaše, že slyší.*“ Srdce okolostojícího zástupu „*ztučnělo..., a ušima těžce slyšeli, a oči své zamhouřili*“. Proto Pán také řekl: „*Kdo má uši k slyšení, slyš.*“ (Mat. 13,9-16) – Jsou **naše** duchovní oči a uši dnes otevřené? Jsme **my** schopni vcházet do myšlenek Pána a chodit v tomto temném světě s duchovním porozuměním?

Samuel Saulovi předpověděl, s kým se setká a co se stane v Zelzachu, Táboře a Galgala. Bylo to prosté, ale cenné poučení pro nového krále, kdyby mu jen porozuměl. – Myslíme **my** na to, že i my máme co činit s Bohem, před kterým není nic skryté a u kterého není žádné „včera“ a žádné „zítra“? Takové vědění dává srdci pokoj, neboť nás ujišťuje o tom, že jakkoli jsou mnohé události v našem životě pro nás překvapivé, náš Bůh jimi nemůže být překvapen.

U Zelzachu, u hrobu Ráchel, se měl Saul setkat se dvěma muži, kteří mu sdělí: „*Nalezeny jsou oslice, jichž jsi chodil hledati. A aj, otec tvůj, nechav péče o oslice, stará se o vás, pravě: Kterak udělám o syna svého?*“ Muž, který se nadarmo namáhal, se musel naučit, že už vše bylo uděláno bez něho; měl se ale také dovědět o touze svého otce po sobě, a to na místě, které svědčilo o smrti a vzkříšení. Když Ráchel umírala, nazvala svého novorozeného syna „Ben Oni“ (syn mého trápení). Jákob ho ale pojmenoval „Benjamin“ (syn pravice), což mluví o životu a moci (1. M. 35,18). Ten, kdo chce Bohu sloužit správným způsobem, musí nejprve tyto pravdy poznat a ve své duši uskutečňovat. Naše vlastní skutky jsou bezcenné – Bůh je nazývá „mrtvé skutky“ – ale Kristova smrt a vzkříšení plně dostačují, aby vyšly vstříc naší největší nouzi, a Otcovo srdce touží po každém jednotlivém ztraceném člověku, jak nás o tom ujišťuje Lukáš 15. To jsou ty velké, základní zásady křesťanství.

Na cestě ze Zelzachu se měl Saul u terebintu Tábor setkat se třemi muži, kteří šli nahoru k Bohu do Bethel. To je povzbuzující důkaz toho, že ačkoli v Izraeli vše vypadalo tak zle, jak jen to bylo možné, přece tu byl ještě zbytek, který se přidržel Boha! Bethel mluví o Boží věrnosti, neboť zde Bůh ujistil ubohého, chybného Jákoba, že ho nenechá, ani neopustí (1. M. 28,15-19). Od hrobu – od smrti – Saul přichází k terebintu – obrazu síly. Jaké posílení to znamená pro toho, kdo ve zlých dnech chce žít pro Boha a líbit se Mu, když se dozví, že Bůh si zachoval několik málo těch, kteří se Ho přidrží a počítají s Jeho věrností! Eliášovi toto vědomí chybělo, a proto jeho žaloba na Orébu: „*Zůstal jsem já sám.*“ Skleslý prorok se musel dovědět, že kromě něho tu bylo ještě sedm tisíc těch, kteří neskláněli svá kolena před Bálem (1. Král. 19,14-18). On je zcela přehlédl.

U Zelzachu se Saul setkal se **dvěma** muži. Dva je počet svědectví, a toto svědectví je, Bohu buď dík, dostačující, neboť Ten, který zemřel za naše hříchy, opět zase vstal. U Terebintu Tábor se setkal se **třemi** muži, a to nám na to místo připomíná: „*Neboť kdekoli shromáždí se dva neb tři ve jménu mém, tu jsem já uprostřed nich.*“ (Mat. 18,20) Tito tři muži nešli jen do Bethel, nýbrž „*/nahoru/ k Bohu do Bethel*“. Je také při nás přítomnost Pána tou vše převyšující myšlenkou, když jsme shromážděni se svými bratry? Jsme schopni přes shromáždění vidět toho neviditelného, věrného Pána?

Víra v Izraeli zcela nevyhasla, jako ani v našich dnech zcela nezmezila, ačkoli předpověděné odpadnutí je nyní krátce před námi. Každý z těch tří mužů byl obtížen dobrými věcmi: „*Jeden nesa tři kozelce, druhý nesa tři pecníky chleba, a třetí nesa lahvice vína.*“ (v. 3) Zde byla vskutku plnost a Saul byl pozván, aby na ní měl podíl. Ti „dva nebo tři“, kteří se shromažďují v závislosti na Pánu na místě, které jim On určil, mohou počítat s tím, že budou syceni a bude o ně postaráno. My všichni máme podíl na Božích dobrých darech. Držíce se Hlavy, „*od níž všechno tělo po kloubech a svazech vzdělané a spojené roste Božím vzrůstem*“ (Kol. 2,19).

Osvěžen společenstvím s bohabojnými muži, Saul pokračoval ve své cestě, a hned se nacházel proti tomu nejnebezpečnějšímu nepříteli Izraele: „*Potom přijdeš na pahrbek Boží, na kterém jest stráž Filistinská.*“ (v. 5) Tento nepřítel tábořil na „pahrbku Božím“. Jaká zahanbující okolnost! I my musíme počítat s tím, že se setkáme s mocí nepřítele, který není jen „vně“, nýbrž je činný uprostřed těch, kteří si říkají křesťané. Ale Saul se měl setkat se zástupem proroků, sestupujících z hory. Všimněme si: „dva“ byli u Zelzachu,

„tři“ u Tábora, a nyní to byl „zástup“. A ti měli hudební nástroje (harfu, flétnu, buben a loutnu). Jak pozoruhodné – hudba a zpěv v přítomnosti nepřítelů! Proč také ne? Moc nepřítelů je sice třeba brát vážně, ale nemusí děsit. Proroci prorokovali, a když dorazil Saul, přišel na něho Duch Hospodinův, a také on prorokoval. Síla Ducha Svatého dokáže učinit působení ďábla neškodným. Jan nám to připomíná, když nás varuje před falešnými proroky a zlými duchy a píše: „*Nebo větší jest ten, který je ve vás, nežli ten, který jest ve světě.*“ (1. J. 4,4) Vítězství je tedy u Boha a těch Jeho, ale mezi tím musíme chodit v pokorné závislosti na Duchu, který v nás přebývá. Jen pak můžeme zpívat uprostřed nebezpečí, a jen pak můžeme zůstat ochráněni před nebezpečím.

Čemu se měl naučit Saul, bylo: „Bůh je se mnou.“ (kap. 10,7) Čí vláda kdy asi začala za šťastnějších okolností? Duch Svatý, který v něm sice nebydlel, ale přišel na něho jako kdysi na proroka Baláma (4. M. 24,2), byl stále připraven pomoci mu, když by o Jeho pomoc žádal. Ale jak beznadějně je tělo! Každá Boží péče o Saule byla nadarmo, protože tělo je nepolepšitelné, a proto čteme: „*Musíte se znovu zrodit!*“ (Jan 3,7)

Saul obdržel úkol sestoupit do Galgala, prvního tábořiště Izraele v Kánanu, kde byly použity ostré nože obřízky (Jozue 5). To je obraz soudu nad tělem, neboť nikdo, ani Saul, ani nikdo jiný nemůže Bohu sloužit, dokud se nenaučí tuto základní lekci. Přečtěme si pečlivě a s modlitbou Koloským 3 a ptejme se pak s pokorou, jak dalece jsme my sami v tom pocvičení, abychom tato vážná naučení uskutečňovali!

Saul měl být stále závislý na Samuelovi, a proto obdržel směrnicí, aby v Galgala čekal sedm dní, dokud Samuel nepřijde, aby obětoval odpovídající zápalné a pokojné oběti. Čekání je pro neklidné tělo vždy zlou věcí. O dva roky později přivedla tato doba čekání na Saule neštěstí (1. Sam. 13,8-14). Vytrvat a ještě jednou vytrvat! Všude v Novém zákoně je to jako jedna z nejpotřebnějších ctností vyžadováno ode všech, kteří na zemi chtějí chodit s Bohem a chtějí Mu sloužit (Řím. 5,3; 2. Kor. 6,4; 12,12; 2. Tim. 3,10; Jak. 1,3).

Los v Masfa

Izrael se už jednou s lítostí a pústem shromáždil v Masfa, a v důsledku toho dobyl mocné vítězství nad svými nejnebezpečnějšími nepřáteli (kap. 7). To též místo bylo nyní znovu místem shromáždění pro lid, aby byl uveden král, kterého si žádali (1. Sam. 10,17-27). Samuel jim podal věrné vyličení jejich okolností: Svým požadavkem zavrhl Hospodina, svého Boha, který je vyvedl z Egypta a stále je zachraňoval z jejich těžkostí a soužení. Tedy nejenže dali stranou svého věrného napomínatele Samuele, nýbrž především svého Boha. Boží bezprostřední vláda nad nimi byla u konce, a to až do příchodu Pána Ježíše v moci. V tomto ohledu byl Izrael od nynějška „*jako jest u všech národů*“. To byla skutečně velmi nízká půda pro Boží vyvolený lid. Jak je to žalostné, že Boží lid stále dává přednost tomu, aby zaujímal nižší postavení, než Bůh pro ty Svě předzvěděl! Jak to je v tomto ohledu s námi?

Ale věci musí nyní nastoupit svůj běh. Lid musel před Hospodina předstupovat po svých pokoleních a svých tisících, aby nechali rozhodovat los. To bylo potřebné, aby se předešlo pozdějším sporům. Bůh pro ně už jistě právě vyhledal muže, přesně takového, jakého si přáli, a prorok ho také už pomazal. Ale až do shromáždění v Masfa nedošlo ještě k žádnému veřejnému konání. „*Do klínu umítán bývá los, ale od Hospodina všecko řízení jeho.*“ (Přísl. 16,33) Poslední zmínku o losu v Božím slovu nacházíme při příležitosti povolání Matěje na místo Jidáše, aby zaujal jeho místo mezi apoštoly (Sk. 1,26). Avšak od doby, kdy bylo dokončeno Sváté písmo a Duch Svátý osobně bydlí ve Shromáždění na zemi, nemá los v Božích cestách už žádné místo.

Nejprve bylo dotčeno pokolení Benjamin, pak čeleď Matri, a nakonec syn Cis. Ale tento muž nemohl být nalezen! Dokonce i horlivé pátrání po něm bylo neúspěšné a byl dotázán Hospodin, který jim řekl: „*Aj, skryl se mezi nádobím.*“ Zde se cele ukazuje skromnost, ještě byl malý ve svých očích (srv. s 1. Sam. 15,17), avšak to všechno byly přednosti lidské přirozenosti, ale ne výsledek působení Ducha Božího.

Když byl Saul konečně nalezen, „*postavil se uprostřed lidu, a převyšoval všecken lid od ramene svého vzhůru*“. Pro tělesný stav lidu to bylo obdivuhodné, takže zemí zazněl křik: „*Živ buď král!*“ Přitom si připomeneme jiného Benjamitu, který pozoruhodným způsobem nesl stejné jméno jako první král Izraele a rovněž tak nápadně vynikal mezi svými vrstevníky. Slyšme, co

řekl: „Zdá-li se komu jinému, že by mohl doufat i v těle, já více. Obřezán jsa osmého dne, jsa z rodu Izraelského, pokolení Beniaminova, Žid z Židů, podle zákona farizeus, a ze strany horlivosti protivník církve, ze strany pak zákonní jsa bez úhony.“ (Fil. 3,4-6) A na jiném místě: „... a prospíval jsem v Židovstvu nad mnohé mně rovné v pokolení svém, byv velmi horlivý milovník otcovských ustanovení.“ (Gal. 1,14) Ale poté, co jen jednou spatřil Pána, jevílo se mu toto všechno jako bezcenné, takže byl připraven pokorně položit všechny přednosti do prachu. Když zakusil, že u Boha nemá cenu nic jiného než Kristus, nemělo ani pro něho už nic jiného cenu než jen Kristus. Šťastný muž!

„I oznamoval Samuel lidu o správě království, a vepsal to do knihy, kterou položil před Hospodinem. Potom propustil Samuel všecken lid, jednoho každého do domu jeho.“ (v. 25) Tato kniha se tím stala trvalou listinou; ukáže svoji užitečnost, když lid bude ve svém novém postavení nevěrný. Tak Bůh jakoby i dnes zachovává Svoji Knihu, v níž je zaznamenáno vše, co se nás týká.

Saul začal dobře. Neučinil žádný pokus bránit se proti některým nešlechtným mužům, kteří o něm mluvili opovržlivě: „Činil se neslyše.“ V té chvíli netoužil ani po tom, aby se nějak skvěl, nýbrž šel klidně do svého domu, „a odešla s ním vojska, jichžto srdcí Bůh se dotekl“. A také Samuel šel, jak můžeme mít za to, domů, aby se modlil. Lid mohl plesat, ale Samuelovo srdce bylo vážné a smutné. Byl vytvořen vážný stav, ale Izrael byl otupělý pro pochopení jeho tíže.

Záchrana Jábez v Galád

První příležitost, aby se vyznamenal, pro Saule přišla, když se obyvatelé Jábez v Galád dostali do nebezpečí. Král Ammonitských obléhal toto město. Jako odpověď na lidem vyžádané podmínky navrhl, že všem vypíchne pravé oko, a tím uvede pohanu na celý Izrael (1. Sam. 11).

Zde nám přichází na mysl 4. Mojžíšova 32 a ta neobvyklá prosba dvou a půl pokolení Izraele k Mojžíšovi. Jordán tehdy ještě nepřekročili a nepřátelé Boží a Jeho lidu ještě nemuseli být zničeni, avšak tato pokolení už nyní pro sebe hledala svůj díl tam, kde zrovna byli, zemi Jázer a zemi Galád, oblast, která v jejich očích byla dobrá pro dobytek. Vůdčí pohnutkou pro jejich prosbu byl jejich materiální blahobyt, nikoli Boží čest. „Jestliže jsme našli

milost před očima tvýma,” řekli, „necht’ jest dána krajina ta služebníkům tvým k vladařství, ať nechodíme za Jordán.“ (4. M. 32,5) Mojžíš tím byl hluboce zarmoucen, neboť jeho osobním přáním bylo přejít a mít podíl na tom dobrém dědictví, které dobrotivý Bůh vyhledal pro Svůj lid. Nicméně dal těm pokolením, oč prosila.

Jordán je pro nás důvěrně známý obraz smrti; ne našeho těla, jak se někteří domnívají, nýbrž Kristovy smrti v jejím praktickém použití na nás, zatím co jsme ještě v těle. S Kristem jsme zemřeli a s Kristem jsme byli vzkříšeni, říká apoštol v Koloským 2,20 a 3,1. Zaujali jsme skutečně toto postavení? Je-li tomu tak, duchovně jsme už přešli Jordán, uskutečňujeme sjednocení s Kristem v nebeských místech a rozumíme něčemu z toho vzácného apoštolova zvolání: *„Požehnaný /Velebený/ Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, který požehnal nám všelikým požehnáním duchovním v nebeských věcech /místech/ v Kristu.“ (Ef. 1,3)*

Je to zarmocující skutečnost, že Boží lid je za všech dob připraven spojit se s méně, než co Boží povolání pro něj předzvědělo. Ruben, Gád a polovice pokolení Manassesova se chtěli usadit v zemi Galád jako ve svém domově, a také dnes se mnoho pravých křesťanů spokojí s tím, že patří k lidským zřízením a systémům, ačkoli jsou zcela zavázáni díkem Pánu Ježíši, který je Svou krví zachránil od věčné zkázy.

Ale žít na chybné straně Jordánu je nezvykle nebezpečné. Dvě a půl pokolení to musela opakovaně zakoušet, neboť v neklidných dobách byla ta první, která byla vystavena útokům vetřelců a byla také jako první odvedena do zajetí králem Asýrie (2. Král. 15,29). Nyní to byli muži z Jábez v Galád, kteří se dostali do těžkého soužení.

Pohraniční oblasti světa jsou také pro nás dnes nebezpečné a zbytečně nás vystavují útokům nepřítele. Bezpečni jsme jen tehdy, když se s celou rozhodností držíme stranou světa a jsme pro něj mrtvi. Jen když naše mysl je skutečně obrácena vzhůru a vzkříšený Kristus je jediným předmětem našich srdcí, jsme ozbrojeni proti všem pokušením světa a ďábla. Jednou zaujaté postavení kompromisu otevírá na každém kroku dveře každému zlu.

Náhas, král Ammonitských, zjevně hluboce pohrdal Božím lidem. Když navrhl vypíchnout obyvatelům v Jábez v Galád pravé oko, a tím „uvést pohanění na všecken Izrael“ a k tomu jim ještě dovolil lhůtu sedmi dnů, aby se poohlédli po pomoci, tu to jasně ukazuje, jak málo si cenil síly lidu. Tak dalece nevěrnost Izraele ho snížila v očích jeho sousedů! Jak vzácné je naproti

tomu číst, co je řečeno o Církvi v jejích prvních dnech: „*Jiný pak žádný nesměl /neodvážil/ se připojit k nim, ale velebil je lid.*“ (Sk. 5,13) To byl výsledek zjevné Boží přítomnosti a Jeho síly, která působila mezi věřícími.

Ale Bůh je vždy plný slitování vůči těm Svým, ať už svou vlastní pošetilostí přijdou do jakýchkoli béd a zapletení. Tak sestoupil Duch Boží na Saule a byl svolán všechen Izrael „*za Saulem a za Samuelem*“, takže jim bylo darováno velké vítězství. „*Kteří pak byli pozůstali, rozprchli se, tak že nezůstalo z nich ani dvou pospolu.*“ Jaká dobrotivost našeho věrného Boha, který na Svůj lid přes všechnu kolísavost a všechno zlé v hodině soužení nikdy nezapomene!

Ve chvíli svého triumfu jednal Saul dobře. Když lid navrhoval Samuelovi, aby byli zabiti muži, kteří před krátkou dobou řekli, že Saul nemá nad nimi vládnout, rozhodl nový král s mírností: „*Nebude dnes žádný zabit, poněvadž dnes učinil Hospodin vysvobození v Izraeli!*“ Projevil trpělivost vůči „*lidem nešlechetným /synům Beliálovým/*“ (kap. 10,27), a také nyní ukázal mírnost (kap. 11,13), ano, dokonce připsal tu velkou záchranu, kterou lid právě zakusil, Hospodinovi. To byl dobrý začátek pro krále podle volby Izraele. Ale kdo může důvěřovat tělu? Netrvalo dlouho, a tělo se plně ukázalo, takže mladé království se dostalo do úpadku.

Samuel pozval lid, aby s ním šli do Galgala a tam obnovili království. Byly tam zabity oběti před Hospodinem, „*i veselil se tam Saul a všichni muži Izraelští velmi velice*“. Galgala bylo to místo, kde Izrael nejprve tábořil, když pod Jozuem vstoupil do země, a kam se v jeho dnech stále vracel. Tam byly použity ty ostré nože obřízky, obraz praktického použití smrti na všechno působení těla. Proto se sluší, aby Izrael po velkém vítězství nad Ammonitskými šel do Galgala. Kdyby Saul a lid rozuměli duchovnímu významu toho místa a podle toho před Bohem chodili, probíhala by celá jejich další historie jinak, než jak se to stalo.

I my jsme snad pro sebe přijali smrt a vzkříšení Krista, ale je potřebí více než to, jak ukazuje napomenutí v Koloským 3: „*Proto mrtvěte údy své, které jsou na zemi: smilstvo, nečistotu, chlípnost, žádost zlou, i lakomství, jenž jest modlám sloužení.*“ (3. v. – přel.) V tom tkví tajemství šťastného a ovoce přinášejícího života pro Boha.

Konec soudců

Se zřízením království byl konec se Samuelovým soudcovským úřadem. Zároveň tím končil celý časový úsek. Když Pavel líčil v synagoze v Antiochii v Pisidii svým krajanům Boží cesty s Izraelem, řekl: „*A potom... dával jim soudce až do Samuele proroka.*“ (Sk. 13,20)

Tím se Samuel stáhl z aktivního vedení lidu. Odpovědnost nyní ležela na ramenou krále a Samuel nadále působil nenápadně jako síla za trůnem. Chtěl se modlit za lid – ten ho dokonce o to prosil, aby to dělal (1. Sam. 12,19) – a poučovat jej, když se k tomu naskytla příležitost. „*Ode mne také odstup to, abych měl hřešiti proti Hospodinu a přestávati modliti se za vás, nýbrž navoditi vás budu na cestu dobrou a přímou.*“ (v. 23) Taková tichá služba by neměla být v žádné době podceňována. Muži, kteří stojí na vynikajícím místě v Božím díle a svědectví, nejsou ti jediní, na kterých záleží. Dokonce nemocní, kteří zakusili cenu přímluvy na sobě samých a kteří nyní v ústraní domu mohou vykonávat službu, mají pro Boží Církev nesrovnatelnou cenu. Den Kristův jednou ukáže, jakou mírou viditelné veřejné pozhéňání je třeba přičíst modlitbám a přímluvám takových, jejichž tváře lidé snad sotva viděli a jejich hlas nikdy neslyšeli. Přejde den, kdy snad pisatelé a některému čtenáři těchto řádků bude odepřeno uznání jejich veřejné služby pro Pána, ale Pánem nikdy nebude zapomenuto ocenění tiché modlitby. Epafras, spoluvězeň apoštola Pavla, je toho zářným příkladem (Kol. 4,12.13).

Samuelova poslední řeč k lidu je nám zaznamenána v 1. Samuelově 12. Staví lidu ještě jednou před oči Boží neúnavnou věrnost od jejich vykoupení z Egypta až k této hodině. Hospodin na ně nikdy nezapomněl, ačkoli oni Ho často opouštěli. Ve všech souzeních, která na ně čas od času přišla kvůli jejich hříchům, byl On připraven slyšet každé volání o pomoc a darovat jim vysvoboditele. Proto jim Samuel mohl dát ujištění, že přesto bude vše dobré, jestliže jednou provždy odsoudí svou vzpurnost a budou poddáni Božímu slovu a vůli. Co se stalo, nemohlo být odvoláno, neboť král jejich tělesné žádosti stál před nimi. Ale **jejich** věcí nyní bylo, aby v nových poměrech chodili v pokoře a v poslušnosti.

Samuel mluvil také o sobě samém, o způsobu svého chození před nimi od svého mládí: „*Ted' jsem. Vydejte svědectví proti mně před Hospodinem a před pomazaným jeho, vzal-li jsem čího vola, aneb vzal-li jsem čího osla,*

utiskl-li jsem koho, ublížil-li jsem komu, aneb vzal-li jsem od koho úplatek, abych na něm přehlédln něco, a navrátím vám.“ Lid na to mohl jen odpovědět: „Neutiskl jsi nás, aniž jsi ublížil nám, aniž jsi co vzal z ruky kterého člověka.“ (verše 3 a 4)

Podobně mohl Pavel mluvit k těm, kteří ho znali, jako svá slova na rozloučenou ke starším z Efezu (Sk. 20,18-35), svá slova ke svým duchovním dětem v Tesalonice (1. Tes. 2,9-11), a vysvědčit Timoteovi ve svém posledním ze svých inspirovaných Dopisů (2. Tim. 3,10.11). Naše mluvení a napomenutí nemají **větší** cenu, než jim propůjčuje náš praktický život. O farizejích a učených v zákoně v době Pána musel tento velký Učitel říci: *„Na stolici Mojžíšově posadili se zákoníci a farizeové. Proto všechno, což by koli rozkázali vám zachovávat, zachovávejte a číňte, ale podle skutků jejich nečíňte; neboť praví, ale nečiní.“* (Mat. 23,2.3) Jak hluboce vážné! Učení bylo dobré, ale život učitelů jejich učení neodpovídal. Blažený každý – ať to je Samuel, Pavel nebo kdokoli jiný –, kdo na konci své služby těm, kteří znají jeho život od začátku až do konce, na něj může s čistým svědomím poukázat! Kéž dá Bůh takový závěr života nám všem!

Úpadek krále

Saul se ve věci vpádu Ammonitských zachoval skutečně úctyhodně, ale vlastní zkouška, zda umí ve svém novém vysokém postavení chodit s Bohem či nikoli, měla ještě přijít. A ta přišla velmi brzy. Po vítězství u Jáběz v Galád Saul propustil své obrovské vojsko 330000 mužů, ale o dva roky později sebral opět malé stálé vojsko o 3000 mužích, z čehož 2000 tvořilo jeho osobní tělesnou stráž v Michmas, zatím co zbylých 1000 mužů bylo u jeho syna Jonatana v Gabaa Saulově (1. Sam. 13,1.2). Toto opatření bezpochyby vyvěralo z jeho chytrosti, ale těžko z víry, neboť – jak Jonatan o málo později řekl – *„není nesnadné Hospodinu zachovati ve mnoze aneb v mále“* (1. Sam. 14,6). Víra nepotřebuje žádné stráže.

Skutečné vyzkoušení Saule ale přišlo, když Filistinští opět získali nadvládu nad izraelským lidem. Právě k přemožení tohoto nepřítele byl Saul pomazán za krále (kap. 9,16), ale v tomto bodě byl ubohým ztroskotancem a později mu Filistinští dokonce uťali hlavu a připevnili jeho zneuctěné mrtvé tělo na zdi Betsan (kap. 31,10).

V tom pro nás spočívá vážné poučení. Je možné, že v některých okolnostech jednáme dobře a správně, a v jiných naprosto zklameme. Při každém z nás je něco, co nás staví na zkoušku více než něco jiného. Každý v nitru svého srdce ví, kde leží ten slabý bod. Chtějme proto mít ze Saulova pádu užitek a být na stráži u každého nekrytého místa, jímž by k nám odpůrce mohl proniknout a přemoci nás!

Filistini byli nebezpečnější nepřátelé než Ammonitští nebo jakýkoli jiný protivník, protože bydleli na západní straně Jordánu a nadto ještě na pobřeží moře. Pro Saule bylo bez užitku vítězit nad dále bydlícími nepřáteli, jestliže byl bezmocný proti Filistinským. Tak také naše vítězství nad **nějakým** zlem má jen malou cenu, když jiným, charakterem daleko nebezpečnějším věcem dovolujeme, aby nás ovládaly. Kéž bychom to jen chtěli poznat!

Jonatan vykonal čin víry a pobil nepřátelskou stráž, což vedlo Filistinské k tomu, aby se hnuli. Saul okamžitě svolal lid, snad v očekávání, že se shromáždí „jako **jeden muž**“, jako tehdy, když útočili Ammonitští (kap. 11,7), a že to bude se stejným úspěchem. Ale jeho řeč byla neobvyklá: „**Ať to slyší Hebrejští!**“ Duch Svatý v dalším verši říká: „**A tak slyšel všecken Izrael...**“ „Izrael“ bylo jméno milosti (1. M. 32,28; 35,10), zatím co výraz „Hebrejští“ pouze připomínal skutečnost, že Abraham, jejich otec, původně přišel do země z druhé strany Eufratu (1. M. 14,13). Ale od Abrahamových dnů se událo mnohé. Jeho símě skrze milost překročilo jak Rudé moře, tak i Jordán a bylo nyní Božím lidem smlouvy v zemi zaslíbení. Cožpak tyto velké skutečnosti nebyly pro Saule ničím? Ale v jeho srdci nebylo žádné skutečné porozumění ohledně pravých vztahů lidu k Bohu. Proto neudivuje, že Filistini později mluvili o Izraelitech opovržlivě jako o „Hebrejských“ (kap. 13,19 a 14,11). A zdá se mravně přiměřené, když Duch Svatý tak nazývá zbabělce, kteří před nebezpečí utekli na východní stranu přes Jordán (kap. 13,7), a rovněž tak zrádce, kteří se spojili s nepřítelem (kap. 14,21). Ale měl král Izraele takto mluvit o Božím lidu?

Přesto se pokolení Izraele shromáždila, ale neměli žádnou víru, neboť když uslyšeli, že Filistini jsou v pohybu a mají „**třicet tisíc vozů a šest tisíc jezdců a lidu ve množství, jako jest písku na břehu mořském**“, tu se chvěli a rozptýlili se. Někteří se dokonce skryli „**v jeskyních a v ohradách a v skalách a v horách i v jamách**“. My nejsme vždy připraveni na následky působení Ducha Božího. Tady stojíme náhle před nebezpečími, anebo je třeba snášet pohanění, a víra i u věrných věřících v takových chvílích někdy kolísá. Také

učedníci se báli následků, když Pán mluvil tak ostře proti pokrytectví a neupřímnosti a řekli Mu: „*Víš-li, že farizeové, slyševše tu řeč, zhoršili se?*“ (Mat. 15,12) Nepřítel se vždy zlobí, když Bůh působí, ale pravá víra jde kupředu a nebojí se žádného nepřítele.

Ale třást se zrovna v Galgala (kap. 13,7)? Jak málo si byl Saul a lid vědomi pravého významu onoho místa! Tam byly použity nože obřízky, když lid poprvé vstoupil do země Kanán, tam bylo v obraze tělo bez lítosti odsouzeno. Jestliže bylo tělo v nás skutečně dáno do smrti, nemusíme se ničeho bát. Boží přítomnost v síle nám je pak známá; zlo tam nemá místo a také naši protivníci zakusí, že tu skutečně je síla. Galgala je podle toho bezpečný výchozí bod pro vítězství.

Nyní přišla na neblahého krále zkouška. Samuel slíbil, že přijde po sedmi dnech. Když nastal sedmý den, aniž by se prorok objevil, Saul ztratil trpělivost. Ubohé tělo je vždy neklidné, nevěřící a prudké. Saul si vzpomněl, že Samuel řekl, že když přijde, bude v Galgala obětovat zápalnou oběť (kap. 10,8), a to chtěl nyní Saul udělat sám. Ale Saul nebyl Melchisedech! Jaké představy měl asi Saul o významu zápalné oběti, že tak chtěl jednat? Pro něho mohla být sotva něčím více než „kouzelným prostředkem“, jako byla svého času ve dnech Ofniho a Fínesa truhla smlouvy (kap. 4,6). Jen na Bohu záleží, a když my dovolíme vnějším, viditelným a Jím samým zřízeným věcem, aby Ho vytlačily z našich myšlenek, jistě se v našich tělesných rukách stanou prostředkem zkázy.

Jakého druhu byly Saulovy obavy? Jsou vyjádřeny v řadě omluv vůči Samuelovi, když se objevil na scéně poté, co byla oběť dokončena. Nejprve: „*Viděl jsem, že se lid rozchází ode mne.*“ Báł se, že bude ponechán sám. Jakou cenu měli lidé, kteří neměli víru? Jošeb Bašebet Tachmonský udeřil svým kopím najednou na osm set mužů a pobil je (2. Sam. 23,8). A Jonatan se svým nosičem zbraní napadli celé vojsko Filistinských. Bojíme se i my, že budeme zanecháni sami nebo opuštěni ve své službě a svědectví o Bohu? Saul za druhé řekl: „*Viděl jsem, že ... Filistinští byli shromážděni v Michmas.*“ Jeho oči byly obráceny na moc nepřítele, nikoli na Boha. Za třetí: „*Viděl jsem, že ... ty nepřicházíš k uloženému dni.*“ Důvěřoval v Samuele, avšak lidská opora tu žel nebyla. Ale Bůh tu byl! Ubohý král viděl odpadlictví lidu, moc nepřítele a nepřítomnost muže, o kterého se opíral, ale neviděl Boha. Slyšme v protikladu k tomu, co Pavel píše Timoteovi: „*Při prvním mém od-*

povídání žádný se mnou nebyl, ale všichni mne opustili. Nebudiž jim to počítáno. Pán pak byl se mnou, a posílil mne, aby skrze mne utvrzeno bylo kázání, a slyšeli je všichni národové. I vytržen jsem byl z úst Iva.“ (2. Tim. 4,16.17) Tento statečný starý bojovník mohl všem ještě nadcházejícím možnostem klidně hledět do očí a říci: „A vysvobodí mne Pán od každého skutku zlého, a zachová ke království svému nebeskému, jemuž sláva na věky věků. Amen.“ Jaký rozdíl mezi těmito dvěma muži z téhož národa, z téhož pokolení a téhož jména!

Pavel rostoucí mírou pociťoval, že pro duši je největší a nejdůležitější lekce naučit se vytrvání. „*Znamení zajisté apoštolství prokázána jsou mezi vámi ve vši trpělivosti.*“ (2. Kor. 12,12) V témže verši následují „divy a zázraky a moci“, ale „vytrvání /trpělivost/“ zaujímá první místo. V 2. Korintským 6,4 říká: „... ve všem chovajíce se jako Boží služebníci, ve mnohé trpělivosti.“ „*Trpělivost pak ať má dokonalý skutek,*“ říká jiný pisatel, „*abyste byli dokonalí a celí, v ničemž nemajíce nedostatku.*“ (Jakuba 1,4)

Přesto že mnozí dezertovali, byl Saul stále ještě obklopen 600 muži (kap. 13,15). Gedeon měl jen poloviční počet, když se odvážil napadnout madianský tábor (Soudců 7,7). A zástup Davidových hrdinů měl sílu jen 400 mužů (1. Sam. 22,2), avšak jaké hrdinské činy vykonali!

Království bylo nyní zmařeno a Samuelovi zbylo jen, aby oznámil Boží rozsudek: „*Bláznivě jsi učinil, nezachovals přikázání Hospodina Boha svého, které přikázal tobě; neboť nyní byl by utvrdil Hospodin království tvé nad Izraelem až na věky. Ale již nyní království tvé neostojí. Vyhledal jest Hospodin sobě muže vedle srdce svého, jemuž rozkázal Hospodin, aby byl vůdce nad lidem jeho; neboť jsi nezachoval, co přikázal Hospodin.*“ Že tento rozsudek byl spravedlivý, se plně potvrdilo svévolí nešťastného krále v následujícím válečném tažení proti Amalechovi (kap. 15). Muž podle volby lidu musí nyní udělat místo jinému.

Je jen Jeden, kterému Bůh může neomezeně svěřit místo moci, jehož byl David slabým předobrazem. Pán Ježíš, který ve dnech Svého ponížení byl poslušný a vytrval, bude v dokonalé spravedlnosti vládnout za Boha, a tento den brzy přijde. Pak se bude Boží vůle dít v nebi jako na zemi. „*Přijď, Pane Ježíši!*“

Samuelova poslední návštěva u Saule

Nyní se ukázala naprostá bezmocnost muže podle srdce lidu. Saulovo zanedbání zcela vyhubit Amalechitské prokázalo, že Boží vůle nemá v jeho srdci žádné místo. Pro jeho vlastní výhodu byla ponechána bohatá kořist. Tím Saul potvrzuje pravdu oněch vážných slov v Římanům 8,7.8: *„Myšlení těla je totiž v nepřátelství vůči Bohu, neboť se nepodřizuje Božímu zákonu, ba ani nemůže. Ti, kteří jsou v těle, se Bohu líbit nemohou.“* (ČSP)

Samuelova 14,47-52 nám podává krátký přehled historie Saule jako krále nad Izraelem. Byl to válečník a na svých taženích byl všeobecně také úspěšný. Ale nečinil nic úplně a nikdy nešel na kořen věcí. Například „bil Filistinské“, ale nikdy si je nepodmanil a nepodřídil, jinak by nebyla *„válka velká s Filistinskými po všechny dny Saulovy“* (1. Sam. 14,52). *„Porazil Amalecha“*, ale nezničil ho, takže byl obklopen sice potrestanými nepřáteli, ale ne zničenými. – *„Proto kohokoli Saul viděl muže silného, a kohokoli udatného, bral ho k sobě.“* (kap. 14,52). V tom lze jen těžko spatřovat činnost víry.

Duch Boží nyní věnuje celou kapitolu válce proti Amalechitským, aby nám dal jasně poznat, proč Hospodin Saule zavrhl, a že to bylo naprosto spravedlivé. Boží rozsudek nad tímto úhlavním nepřitelem Jeho lidu byl už dávno vyneseno, neboť v Rafidim Bůh řekl: *„Boj Hospodinův proti Amalechovi od národu až do národu.“* (2. M. 17,16) A tak Mojžíš ve své řeči na rozloučenou Izraeli přikázal: *„... vyhladíš památku Amalecha pod nebem: nezapomínej na to.“* (5. M. 25,19) Co ještě bylo třeba, bylo Boží slovo o přesné době vykonání onoho hrozného rozsudku a toto potřebné slovo obdržel Saul nyní ze Samuelových úst.

Nařízení, daná Saulovi, byla jasná a jednoznačná: Samuel mu řekl: *„Hospodin poslal mne, abych tě pomazal za krále nad lidem jeho, nad Izraelem, pozoruj tedy nyní slov Hospodinových. Takto praví Hospodin zástupů: Rozpomenul jsem se na to, co jest činil Amalech Izraelovi, že se položil proti němu na cestě, když se bral z Egypta. Protož ihned táhni a zkaž Amalecha, a zahladte jako proklaté všechno, co má. Neslitovávej se nad ním, ale zahub od muže až do ženy, od malého až do toho, který prsy požívá, od vola také až do ovce, a od velblouda až do osla.“* (1. Sam. 15,1-3) Podle těchto slov nemělo být ušetřeno vůbec nic. Protivníci Písma svatého se někdy rozčilovali kvůli tvrdosti Božích příkazů proti nepřátelům Jeho lidu a ptali se: Je-li Bůh láska, proč potom přikázal Svému lidu, aby postupoval tak krutě? Odpověď

je velmi jednoduchá: „Bůh je světlo“, stejně tak jako je láska. Národy v Kánanu a okolo něho klesly do tak hrozného zla, že v mravním ohledu tvořily vřed mezi obyvateli země, a byla to z Boží strany nejen spravedlnost, nýbrž také Jeho milosrdenství vůči jiným, když je cele zničil poté, co je ve velké trpělivosti snášel. Nevyrízne dobrý, svědomitý lékař rakovinový nádor úplně? Těžké selhání Izraele při bezohledném vykonání Božího soudu mělo vinu na tom, že Izrael sám byl brzy nakažen zlem. Tak přivedl špatný vliv zlého souseda Boží soud také na Jeho vlastní lid.

Amalech je obraz Satana, tohoto ustavičného Božího protivníka a Jeho lidu. S ním je křesťan stále v boji. Satan si pro dosažení svých cílů používá často našeho těla, proti kterému je třeba mít se na pozoru. Mělo by být tělo v Saulovi v stavu zničit Amalecha, tohoto velkého nepřítele? Ach, ono se k tomu ukázalo být naprosto neschopné.

Saul a lid *„lid všecken vyhladil ostrostí meče“*, také z dobytka *„což bylo ničemného a churavého, to zahubili“*. Ale *„nejlepší bravy a skoty a krmný dobytek, a berany i všecko, což lepšího bylo“*, to nechtěli zahubit. To bylo zlé pro Saule. Když jednal proti Achimelechovi kvůli jeho zjevné sympatii k Davidovi, byl mnohem důkladnější. Tam *„město kněžské vyhubil ostrostí meče, od muže až do ženy, od malého až do požívajícího prsů, voly i osly, i dobytky pobil ostrostí meče“* (1. Sam. 22,19).

Saulovo jednání nás přivádí k myšlenkám na nebezpečí, jimž jsme sami vystaveni. Je snadné odsoudit velké výrůstky těla, jako je opilství, smilstvo a podobně, zatím co jiné zjevy, jako je marnivost, lehkovážnost, mnohomluvnost atd. jsme nakloněni trpět. Kdo jiný než Duch Boží by stavěl do těžké kategorie se smilstvem, vraždou a hodováním sváry, žárlivost a závist? A přece všechny tyto věci vyrůstají z téhož kořene, z toho nepolepšitelného těla.

Když Bůh Samuelovi sdělil, co Saul udělal a že Mu je líto, že Saule učinil králem, byl Samuel tak zarmoucen, že po celou noc volal k Hospodinu. V Jeremiášovi 15,1 je Samuel Bohem samým počten mezi nejvíce vynikající muže modlitby, ale zde byla jeho modlitba nadarmo. Saul byl postaven na zkoušku, ale neobstál v ní. Přes každou jen myslitelnou výhodu, kterou měl, beznadějně zklamal a nezůstalo nic jiného, než vynést rozsudek. To bylo smutné dílo pro Samuele, který zjevně toho nevěrného krále upřímně miloval! Když ho šel hledat, slyšel, že šel na Karmel a postavil si pomník, asi nějaký památný sloup, aby oslavil své vítězství, neboť tělo hledá vždy svoji

čest. Samuel ho nakonec našel v Galgala, místě obřízky. Kdyby Saul jen trochu porozuměl učení z Galgala – sebeodsuzování – jak jinak by probíhal jeho příběh!

S jakou zbožnou záplavou slov byl Samuel Saulem pozdraven! „*Požehnaný ty od Hospodina, vyplnil jsem slovo Hospodinovo.*“ To byla lež a Saul to věděl až příliš dobře. Když byl dotázán, co znamená bečení ovcí a řvaní skotu, Saul odpovídá, **lid** ušetřil to nejlepší z dobytka k obětování pro Hospodina. V kapitole 15,9 ale svatý pisatel dějin říká: „*I zachoval Saul a lid...*“ Jako Adam v zahradě Eden, tak také Saul obviňoval jiné, místo aby vyznal svůj vlastní hřích.

Taková výmluva nemohla však být uznána. Král musí vládnout nebo odstoupit. Musí lid nejen učit, co je správné, nýbrž starat se také o to, aby to lid dělal. „*Bál jsem se lidu, a povolil jsem hlasu jejich,*“ tak se Saul omlouvá ve verši 24. Také nejvyšší kněží a starší v době Pána se báli zástupů (Mat. 21,23-27). Všichni takoví muži jsou na základě svého vlastního doznání nevhodní pro postavení vládců. David ve svých „posledních slovech“ popisuje ideálního vládce výstižně takto: „*Kdo panovati bude nad lidem, bude spravedlivý, panující v bázni Boží.*“ (2. Sam. 23,3) Když Jonatan snědl med (kap. 14,27.28), odporoval všechen lid králi a trval na tom, co je správné (kap. 14,45). Nyní si Saul stěžuje Samuelovi, že ho lid nutil udělat něco, co bylo špatné, a to byla neposlušnost. Jak pokořující to bylo pro pomazaného krále! Dokonalý Panovník bude na zemi viděn teprve tehdy, když Člověk po Boží pravici se zjeví v majestátu a moci. – Neměli bychom až do té doby chodit v Boží bázni a především činit to, co je libé v Jeho očích? „*Strach z lidí klade léčku, kdo však doufá v Hospodina, bude v bezpečí.*“ (Příslaví 29,25 – ČSP)

„Poslouchati lépe jest, nežli obětovati“

Krátkými, ale důraznými slovy připomíná Samuel Saulovi Hospodinovo jednání s ním v minulosti a jeho zjevnou neposlušnost vůči Jeho slovu. Byl to nejen výraz jeho vlastního mínění, když říká: „*Dopusť, ať oznámím tobě, co jest mi mluvil Hospodin noci této.*“ (1. Sam. 15,16) Když Saul byl malý ve svých vlastních očích, učinil ho Bůh hlavou nad všemi pokoleními Izraele. Skutečně tu byl den, kdy Saul o sobě řekl, že patří k jednomu z nejmenších pokolení Izraele a k nejmenší ze všech rodin tohoto pokolení (kap. 9,21), ale

takové pocity už ležely daleko vzadu. Nyní byl podle svého vlastního ocenění velký vojevůdce, který mohl pod svůj prapor svolat více než 300000 mužů, a jeden z nejváženějších mužů mezi národy, kterého se lidé museli obávat. Uziáš se po svých pozoruhodných vítězstvích dostal do podobné pasti: „*Ale když se zmocnil, pozdvihlo se srdce jeho k zahynutí jeho, a zhřešil proti Hospodinu Bohu svému.*“ (2. Par. 26,16) Naproti tomu u Pavla rostl čím déle tím více pocit o jeho vlastní nedůležitosti a nehodnosti. V Prvním dopisu Korintským (kap. 15,9) se nazývá „nejmenším z apoštolů“, v Efezským 3,8 „nejmenším ze všech svatých“ a v 1. Timoteovi 1,15 „prvním“ z hříšníků. Od určité chvíle své historie se vzdal jména Saul (Sk. 13,13) a dal přednost tomu, aby byl nazýván Pavlem, což znamená „malý“.

Když se považujeme za malé, může nás Bůh použít pro Svoji službu, avšak staneme-li se snad „nadutí“ pocitem o vlastních schopnostech a důležitosti, anebo zaměstnáváme-li se svými nám Bohem darovanými dary, budeme určitě od Ducha Svatého přejiti nebo přehlédnuti, když bude hledat nějaký nástroj pro Svoji službu. On přišel z nebe, aby oslavil Krista, nikoli lidi. Pán Ježíš poučil své učedníky v Matouši 18,1-4 za pomoci dítěte, které postavil do jejich středu. Naučili jsme se **my** této lekci? Zkuste se ve světle Jeho Slova!

Saulovi nic neprospělo, když vinil lid a sebe omlouval tím, že ušetřené ovce a dobytek byly míněny jako oběti pro Hospodina. Samuel neúprosně smetl toto ospravedlňování slovy: „*Zdali libost takovou má Hospodin v zá-palech a v obětech, jako když se poslušenství koná hlasu Hospodinova? Aj, poslouchati lépe jest nežli obětovati, a ku poslušenství státi, nežli tuk skopců přinášeti.*“ (kap. 15,22) Zde máme zásadu zásadní důležitosti pro Boží lid za všech dob. Za poslušnost není žádná náhrada. Člověk Kristus Ježíš měl od začátku až do konce rozkoš v činění Boží vůle, „*nám pozůstaviv příklad, abyste následovali šlépějí jeho*“ (1. Petra 2,21). Naše nejvnitřnější myšlenky, naše konání v domě i venku – vše musí být řízené zjevenou Boží vůlí. Žádná záminka užitečnosti ve službě nemůže přikrášlit něco, o čem víme, že to je v rozporu s Bohem a Jeho Slovem. Trpění zlého v našem duchovním okolí v naději, že to dobré už nějak vzejde, nenachází u Boha žádné uznání. Ať už jsou následky toho pro nás jakékoli – musíme **poslouchat!**

Samuel zcela odkryl Saulovu neposlušnost a ukázal její pravý charakter, jak ho viděl Bůh. „*Vzpoura jest takový hřích jako čarodějnictví, a přestoupiti příkázání jako modlářství a obrazové.*“ (v. 23) Saul sice ve svých lepších

dnech poznal věštění jako zlé a pokusil se je odstranit (1. Sam. 28,3-9), a také se zdá, že během jeho vlády nebyla postavena žádná modla. Avšak nyní mu bylo řečeno, že svévole je významem stejné jako věštění a modlářství, a sice proto, že na Boží místo staví něco jiného. Jeho svrchovanost je zpochybňována nějakým stvořením. Svévole, to jest vzpírat se slyšet Boží hlas, je i dnes stejně tak zlá jako tehdy, když Saul byl v Galgala kárán Božím prorokem.

„V Galgala“ – všimněme si toho! Zvláště na tomto místě mělo být ovoce svévole odřato. Galgala, kde byly použity ostré nože obřizky, bylo ustavičnou připomínkou nutnosti sebeodsuzování pro všechny, kdo byli ve spojení s Bohem. Lid, stejně tak necitlivý k významu tohoto místa jako jeho první král, ho učinil později zvláštním středem svých přestupování proti Bohu (Oz. 4,15). Samuelova vážná slova nevyvolala u Saule pokání. Sice řekl: „*Zhřešil jsem, že jsem přestoupil rozkaz Hospodinův a slova tvá*“ (v. 24), ale bezcennost tohoto vyznání zjevují bezprostředně potom následující slova: „*Ale vždy mne cti, prosím, před staršími lidu mého a před Izraelem.*“ (kap. 15,30) Skutečně lítostivé a zkroušené srdce je ochotné zaujmout před Bohem to nejnižší možné místo. Je nepochopitelné, že někdo, kdo svůj hřích skutečně hluboce cítí, může být zaměstnán svou ctí před lidmi. Jsme-li skutečně pokoreni, nemůže o nás nikdo smýšlet hůře, než to činíme my sami. Jiným prorokem pokáraný David tvoří v Žalmu 51 příjemný a poučný protiklad k Saulovi v 1. Samuelově 15.

Samuelovým zásahem vznikla pro Saule nepříjemná situace, kterou si přál co možná rychle ukončit. Také je pozoruhodné, že Saul k Samuelovi třikrát mluví o „*Hospodinu, Bohu tvém*“ (v. 15, 21 a 30). Zdá se, že každý pocit spojení s Bohem a vědomí, že on sám má co činit s Bohem, se mu vytratil. Nešťastný muž!

Je nám nápadné, že Samuel ve vztahu k zavržení Saule používá podobná slova jako Balám ve svém požehnání Izraeli. Balám říká: „*Bůh není člověk, aby lhal, ani syn člověka, aby litoval.*“ (4. M. 23,19 – ČSP) Zavržení Saule Bohem bylo stejně tak neodvolatelné jako požehnání pro lid, neboť když se Bůh jednou zaručí Svým slovem, nikdy je nevezme zpět. Tato požehnaná skutečnost je za všech dob pro víru opravdovým místem odpočinku.

Tuto vážnou kapitolu ukončuje vykonání soudu nad Agagem Amalechitským. Kéž nikdo nepochybuje o tom, že tento soud byl spravedlivý! Boží velkou zásadou v cestách Jeho vlády je: „*Cožkoli rozsíval by člověk, to bude i*

žíti.“ Agagův krutý meč naplnil srdce mnohé matky trápením. Nyní byl na řadě on sám, aby zakusil Boží spravedlnost v soudu. Posuzoval své postavení tak nezátíženě, tak zcela bez lítosti nad svými ohavnostmi, že přišel k Samuelovi nádherně a radostně. Ale „rozsekal Samuel Agaga na kusy před Hospodinem v Galgala“, neboť Bůh je jak láska, tak také světlo. Jiný pohanský král uznal správnost toho, co se mu stalo, když mu byly usekány palce na nohou a na ruku, neboť neméně než sedmdesát králů on rovněž mučivě znetvořil (Soudců 1,6.7).

„A již potom více Samuel neviděl Saule až do dne smrti své; však plakal Samuel Saule. Hospodin pak želel toho, že učinil Saule králem nad Izraelem.“ (1. Sam. 15,35)

Muž podle Božího srdce

Samuelův známý výrok: „*Poslouchati lépe jest nežli obětovati, a ku poslušství státi, nežli tuk skopců přinášeti*“ (1. Sam. 15,22) nebude nikdy zapomenut. I když se Saul z těchto prorokových slov ničemu nenaučil, tu přece nesčetní od oněch dnů z nich měli užitek. „Poslouchat“ a „dbát“ jsou podstatné charakterové rysy svatého chození. Nejvzácnější oběti nejsou žádnou náhradou za poslušnost vůči Božímu slovu.

Když nyní ten svévolný král, muž podle volby lidu, byl Bohem zavržen, zjevil Bůh muže podle Svého srdce. Jak se David lišil od Saule, můžeme vidět ze Žalmu 119 (který, poněvadž je rozšířením Žalmu 19, je téměř jistě z Davidova pera): „*Dej, ať chodím cestou přikázání tvých; nebo v tom svou rozkoš skládám.*“ (Žalm 119,35) A: „*Rozkoš svou skládám v přikázáních tvých, která jsem zamiloval.*“ (v. 47) – „*Z té příčiny miluji přikázání tvá více nežli zlato, i to které jest nejlepší.*“ (v. 127) – „*Ústa svá otvírám, a dychtím, neboť přikázání tvých jsem žádostiv.*“ (v. 131) Ach, kéž by toto smýšlení bylo stále k nalezení při pisateli i čtenáři! Ne že by žalmista byl dokonalý – takový byl jen Člověk Kristus Ježíš –, ale ať už David měl jakékoli chyby, jeho srdce bylo vždy upřeno na Boha, jemuž se chtěl líbit. Tak končí svůj dlouhý Žalm pozoruhodnými slovy: „*Bloudím jako ovce ztracená, hledej služebníka svého, neboť se na přikázání tvá nezapomínám.*“ (v. 176)

Samuel měl dlouho a hluboký zármutek kvůli Saulovi. Bylo se čemu divit, že soucítit s osudem krále, kterého pomazal? A tak jeho zklamání bylo veliké. Ale Bůh ho v pravou chvíli vyburcoval z jeho zármutku a přikázal mu,

aby naplnil svůj roh olejem a šel do domu Izai Betlémského, „*neboť*“, tak to říká, „*jsem vybral sobě ze synů jeho krále*“ (1. Sam. 16,1).

Betlém byla vesnice Bóza, „pokrevního příbuzného“ nebo „vykupitele“, který se ujal věci beznadějných a bezprávných. To ukazuje základ, na kterém nyní mělo být vše znovu vybudováno. Bóz sám je předobraz vzkříšeného Krista a také David představuje Krista, avšak jako trpícího, lidmi zavrženého, ale Bohem vyvoleného a v určený čas vyvýšeného. Samuel se dotázal Boha, jak může vykonat takový úkol bez nebezpečí a jít do Betléma, a bylo mu přikázáno, aby vzal jalovici a svolal lid nebo alespoň starší a rodinu Izai k oběti. Touto obětí je nám připomenuta oběť Pána Ježíše, neboť vše, co může sloužit k Boží slávě a k požehnání lidí, je založeno na tom, co On je a co učinil. Velikost Jeho Osoby a nekonečná cena Jeho oběti činí vše provždy pevným a jistým.

Samuelova návštěva v Betlémě byla staršími přijata se starostmi, neboť se úzkostně ptali: „*Pokojný-li jest příchod tvůj?*“ Jak smutně si stály věci v Izraeli, že taková otázka musela být určena muži, který tolik miloval svůj lid! Jestliže ale člověk nestojí správně k Bohu, má strach i z návštěvy Božího posla. Shromáždění v Korintu by asi bylo neočekávaným svoláním ze strany apoštola uvedeno do neklidu a strachu, neboť v jejich středu bylo trpěno velké zlo. Vždyť by byl mohl přijít s „*metlou*“ (1. Kor. 4,21).

Když prorok přišel do domu Izai, mohl se dopustit vážné chyby, neboť když před něho předstoupili synové Izai, Samuel byl statným zjevem Eliába tak zaujat, že řekl: „*Jistě před Hospodinem jest pomazaný jeho.*“ (1. Sam. 16,6) Avšak muž, který „*převyšoval všecken lid od ramene svého vzhůru*“ (1. Sam. 10,23) byl právě na izraelském trůnu a žalostně selhal. Boží odpověď na prorokovy myšlenky sahá svým poučením daleko nad okolnosti oněch dnů: „*Nehleď na tvárnost jeho a vzrůst postavy jeho, neboť jsem ho zavrhl; neboť nepatřím, nač patří člověk. Člověk zajisté hledí na to, co jest před očima, ale Hospodin hledí k srdci.*“ (1. Sam. 16,7) – „*A tak nechlub se žádný lidmi.*“ (1. Kor. 3,21)

Kdypak si Bůh vyvolil prvorozeného **těla**? Někdo, kdo se na základě svého narození domnívá, že má nějaký nárok v duchovních věcech – nemyslíme zde na Bohem nařízené dědění – je ve Svatém písmu zásadně stavěn stranou, aby se všichni mohli naučit, že požehnání zcela spočívá na milosti. Nikoli Kain, nýbrž Abel – ne Izmael, nýbrž Izák – ne Ezau, nýbrž Jákob – nikoli

Ruben, nýbrž Josef – ne Efraim, nýbrž Manasses – ne Aron, nýbrž Mojžíš, atd.; to je neproměnný Boží způsob.

Hospodinovým vyvoleným se ukázal být právě ten, kterého považovali za bezvýznamného, neboť mladý David nebyl k setkání se Samuelem ani vyzván. Jaký charakteristický poukaz na Toho, který byl „*nejpohrdanější z jistě a nejopovrženější z lidí*“! Davidovo zaměstnání zaslouží povšimnutí: „*Aj, pase ovce.*“ To je další náznak na našeho drahého Pána a ukazuje zároveň pozoruhodný protiklad k Saulovi, který měl co činit se ztracenými osly.

Když se Samuel dověděl o existenci mladého pastýře, řekl Izai: „*Pošli a vezmi jej; nebo aniž sedneme za stůl, dokud on sem nepřijde.*“ (v. 14) Kruh okolo stolu by nebyl úplný, ano, David musel být středem.

Kristus je u Boha středem všeho. Jeho přítomné místo je uprostřed shromáždění, kde začíná chvalozpěv Bohu (Žid. 2,12). Vědomí o Jeho přítomnosti přináší požehnání pro všechny shromážděné a ona to je, která jim dává sílu a jejich konání propůjčuje platnost. „*Kdekoli shromáždí se dva neb tři ve jménu mém, tu jsem já uprostřed nich.*“ (Mat. 18,20) V nadcházejícím věku království zaujme své místo ve „*shromáždění velikém*“ (Žalm 22,26). Nejen Izrael, nýbrž také národy poddané Jeho vládě a jejich králové budou šťastni a na základě milostivým Bohem pojatých rad pro tuto zem budou v požehnání. „*Oslavovati tě budou, Hospodine, i všichni králové země, když uslyší řeč úst tvých, a zpívati budou o cestách Hospodinových, a že veliká jest sláva Hospodinova.*“ (Žalm 138,4.5) V ještě vyšší sféře bude potom viděn jako Beránek uprostřed trůnu s živými bytostmi a staršími, kteří při slavném pohledu v žasnoucím obdivu padnou a budou zpívat novou píseň vykoupení skrze Jeho krev (Zj. 5). Tak spravedlivý Bůh na zemi a v nebi dá náležitou odměnu Tomu, jenž kdysi v nevyzpytatelné milosti visel na kříži Golgoty uprostřed dvou zločinců. Ten, který byl středem ve dni pohanění, bude také v budoucích věcech ústřední Osobou jak pozemských, tak také nebeských sláv.

„*Protož vzal Samuel roh s olejem, a pomazal ho uprostřed bratří jeho. I odpočinul Duch Hospodinův na Davidovi od toho dne i potom.*“ (1. Sam. 16,13) V synagoze v Nazaretu slyšíme Pána číst slova z proroka Izaiáše: „*Duch Páně nade mnou, protože pomazal mne.*“ (Luk. 4,18) Pomazání Ducha mohli zakusit kromě Něho i jiní (1. J. 2,27), ale také zde, tak jako ve všech věcech, musí On mít prvotnost: „*Proto pomazal tebe, ó Bože, Bůh tvůj olejem veselé nad spoluúčastníky tvé.*“ (Židům 1,9)

Ačkoli byl David nyní pomazán, přece nevstoupil ihned na izraelský trůn, nýbrž tak jako Pán Ježíš, jehož je jak předkem, tak i předobrazem, musel také nejprve projít hořkými lety utrpení a zavržení. Když přišel Boží čas, byl muž tělesné volby lidu svržen a muž podle Božího srdce vyvýšen. Tak má Bůh také pro království tohoto světa Svůj určený čas, kdy je předá do rukou našeho Pána Ježíše Krista. Nutnost tohoto mocného převratu se stává pozornému pozorovateli stále zřetelnější. Agonie tohoto světa se každou hodinou prohlubuje.

Síla Ducha Božího

Poté, co Samuel pomazal jak Saule, muže podle tužby lidu, tak i Davida, muže podle Božího srdce, byla jeho veřejná služba ukončena. Od nynějška žil v ústraní v Ráma. Ale ten, kdo je přinucen k životu v tichosti, nepřestane nutně být užitečný pro své bratry. Služba přímluvy je otevřená pro všechny, kteří pro to mají srdce, a té se Samuel věnoval až do konce svého života. Kdysi řekl: *„Ode mne také odstup to, abych měl hřešiti proti Hospodinu, a přestávati modliti se za vás.“* (1. Sam. 12,23)

Milí staří, nemocní nebo uvěznění bratři, nabudte dobré myslí! I když už nemůžete pro Pána konat cesty, tu přece můžete ještě Božímu lidu sloužit před trůnem milosti. Pavel nepřestával během svého uvěznění v Římě děkovat za své bratry v Efezu a pamatovat na ně ve svých modlitbách (Ef. 1,16). Také na Filipské si vzpomněl „vždycky“ v každé ze svých modliteb za ně s radostí (Fil. 1,4). Stejně tak pravidelně se modlil za Koloské (Kol. 1,3) a bezpochyby také za svaté na jiných místech, ať mu byli známí nebo neznámí. Epafras, oloupený o svou svobodu, bojoval ve svých modlitbách za své bratry, aby stáli *„dokonalí a plní ve vsí vůli Boží“* (Kol. 4,12).

Prorok, který cítil, že stárne a že jeho aktivní služba jde ke konci, a který předtím – bez jediného slova z Boží strany – ustanovil své syny za soudce nad lidem, žil ale nejen proto, aby pomazal Saule a Davida, nýbrž také aby Davida ochraňoval, když pronásledování jeho nepřítelem se Davidovi stalo nebezpečným. Tak čteme v 1. Samuelově 19,18: *„David tedy utíkáje, vynikl z nebezpečensví, a přišed k Samuelovi do Ráma, oznámil jemu všechno, co mu Saul učinil.“* Avšak co mohl starý, slabý muž pro Davida v jeho soužení udělat? Vždyť přece Saul už velmi brzy použil proti němu svoji moc. Už se tak plně dostal pod moc zlého, že se zdálo, jako kdyby ztratil před Samuelem

všechnu úctu. Dokonce se pokusil vniknout od Samuelova bytu, aby odtud vzal Davida. Ale Boží síla byla s jeho velmi starým služebníkem, a Saul to musel zakusit opravdu pozoruhodným způsobem.

Saul postupně do Ráma poslal třikrát posly, jistě ozbrojené, aby Davida zajali. Avšak v blízkosti Samuele a shromáždění proroků na ně sestoupil Duch Boží, takže s nimi prorokovali (1. Sam. 19,20). To nám připomíná Ochoziáše a jeho hněv proti Eliášovi (2. Král. 1). Také on poslal tři zástupy vojáků pod velitelem, aby Eliáše zajali. Ale třetí velitel oněch padesáti se pokořil tváří v tvář síle Ducha Božího, která vycházela z Eliáše, a prosil o svůj život. V Saulových dnech byly věci daleko horší vzhledem k tomu, že třetí vyslaný zástup byl také připraven konat zlé dílo svého pána jako ti muži, kteří přišli před nimi. Nakonec, a to je zvláště vážné, šel Saul sám; osobně se vypravil v přesvědčení, že je dost silný, aby mohl odporovat duchovnímu vlivu, kterému podlehli jeho poslové. Byl pevně rozhodnut vybojovat svou věc s Bohem. Ubohý, slepý člověk, oklamán Satanem! Neblahý Saul je smutným obrazem onoho svévolného krále pozdějších dnů (Dan. 11,36), který bude vládnout v Jeruzalémě při zjevení Pána Ježíše.

Zuřící král přichází k „*cisterně veliké, která jest v Socho*“, a vyptává se na místo přebývání Samuele a Davida. Chtěl snad zabít proroka i svého vlastního zetě? To nevíme. V každém případě byl, když se svými vražednými myšlenkami přišel do blízkosti Samuele a Davida, přemožen mocnou silou Ducha Božího. Po mnoho hodin ležel na zemi, bezmocný a neschopný udělat, co zamýšlel. Právem mohli pozorovatelé toho výjevu, kteří znali charakter tohoto muže, snad posměšně říkat: „*Zdali také Saul mezi proroky?*“

„*Kterak jsou padlí udatní!*“ (2. Sam. 1,27) V Ráma vidíme krále vrženého Boží mocí k zemi, v Endor leží v domě jedné zaklínačky mrtvých, jak dlouhý byl, na zemi (1. Sam. 28,20), a na hoře Gelboe je nalezen mrtvý, ležící na bitevním poli (1. Sam. 31,8). To je smutný konec nešťastného života, který začal se všemi výsadami, které dobrotivý Bůh jen mohl darovat!

Pozoruhodný zážitek v Náiot v Ráma jistě nezůstal u Davida ani u Saule bez dojmu. David mohl být během let bloudění, která před ním ležela, ujištěn o tom, že Hospodin je s ním a že moc žádného stvoření mu nikdy nemůže škodit. Saul naproti tomu se mohl vrátit domů s vědomím neužitečnosti svého odporu proti Bohu. Ale žel, tělo se nikdy nenaučí božským lekáním. Jiný Saul v pozdější době dbal na hlas Pána, který k němu mluvil z nebe, ke svému věčnému požehnání (Sk. 26,19). Šťastný Saul z Tarzu!

Žijeme ve dnech osobní přítomnosti Ducha Svatého na zemi. Shromáždění je Jeho příbytkem a působí v milosti a k požehnání lidí. Moc Satana se staví proti Jeho působení, ale nemusíme se bát. Ten, který Saule Starého zákona přinutil padnout k zemi – ačkoli pro něho nebylo nic lepší – a který také srazil k zemi Saule Nového zákona, aby ho proměnil v zářící svědectví pro Krista, se také i dnes vypořádá s každou formou satanského nepřátelství proti Božímu lidu. Neboť pro Boha nikdy neexistuje žádná porážka.

Samuelova smrt

Dvakrát je řečeno, že Samuel zemřel, že ho oplakával všechen Izrael a pochovali ho v jeho domě v Ráma (1. Sam. 25,1 a 28,3). Státní pohřeb s veřejným smutkem pro muže, jehož slova, dokud žil, zůstala bez povšimnutí a jehož poslední roky života byly poznamenány hořkostí kvůli špatnosti krále a také lidu! Byl to velký den, neboť „*shromáždil se všecken Izrael*“, je nám řečeno. Byl přítomen i Saul? Není nám to řečeno, ale tělo je dostatečně nedůsledné k tomu, aby to i udělal.

Mnoho proroků následovalo po Samuelovi, dříve než přišel na tuto zem Pán Ježíš, ale všem se pod rukama lidí dařilo zle. „*Kterému z proroků otcové vaši se neprotivili?*“ řekl Štěpán, který horlil pro Boha. „*Zmordovali zajisté ty, kteří předzvěštovali příchod spravedlivého tohoto, jehož vy nyní zrádci a vražedníci jste.*“ (Skutky 7,52) Pán sám řekl ve dnech Svého zemského života náboženským vůdcům: „*Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci, neboť vzděláváte hroby proroků a ozdobujete hroby spravedlivých a říkáte: Kdybychom byli za dnů otců našich, nebyli bychom účastníci jejich ve krvi proroků. Protož osvědčujete sami proti sobě, že jste synové těch, kteří proroky zmordovali. I vy také naplňte míru otců svých.*“ Pak pokračuje a říká jim, že jim pošle nové posly a že je budou také pronásledovat, bičovat a zabíjet (Mat. 23,29-34). Skutky apoštolů podávají zprávu o hrozném naplnění Jeho slov (viz také 1. Tes. 2,15 a Jan 16,2).

Je snadné ctít mrtvé muže, jejichž věrná napomenutí už nezneklidňují svědomí. Tělo přitom může dokonce pociťovat ještě určité sebeuspokojení, ale to, co Bůh oceňuje, je ochotná poslušnost poselství Jeho služebníků dokud ještě žijí a upřímné vzpomínky na jejich slova po jejich odchodu (Židům 13,7).

Nebud'te tolik starostliví o slavení naší památky, když naše těla leží v hrobě a naše rty jsou zavřeny! Povězte nám spíše několik povzbudivých slov, dokud jsme ještě u vás, a povzbuzujte naše srdce poslušností pravdy, abychom ve svých modlitbách mohli vydávat počet „s radostí, a ne se stýskáním“ (Židům 13,17). Oslavovat mrtvé, ale odmítat jejich naučení, je jedna z nejhorších forem náboženského pokrytectví.

Zde jen jeden příklad: V celém křesťanstvu je prokazována velká čest Petrovi. Nádherné budovy nesou jeho jméno. Ale kdyby se k nám apoštol dnes vrátil a z kazatelen „Sv. Petrů“ kázal pravdy svých Dopisů, byl by pravděpodobně stejně tak opovrhován a vyvržen ven jako jeho Pán a Mistr ze synagogy v Nazaretu. Neboť Petr jasně a zřetelně učí, že nové narození je ovoce nepomíjitelného semene Božího slova, které je vírou přijato do srdce (1. Pet. 1,23). Velké části křesťanstva však prohlašují, že znovuzrození se dosáhne skrze křest, vykonaný duchovními. Rovněž tak nás Petr poučuje, že všichni věřící v Pána Ježíše jsou kněžími, „kněžstvo svaté k obětování duchovních obětí, vzácných Bohu skrze Ježíše Krista“ (1. Petra 2,5). Křesťanstvo však trvá na tom, že kněžství je výlučnou výsadou jen několika málo nositelů toho úřadu. Tímto způsobem jsou svatí Boží drženi ve tmě a v určitém odstupu od svého Boha a Otce.

Ve světle věčnosti nemají stavby, ať to jsou hrobky nebo katedrály, žádnou cenu. Kdo naproti tomu dokáže změřit cenu slov Ducha Svatého o „*ta-
kovém oblaku svědků*“, jichž nebyl svět hoden (Žid. 12,1; 11,38)! A k němu patří také Samuel.

Samuel v Endor

Několik let po své smrti měl Samuel jedinečný zážitek, být Bohem poslán na zem s poselstvím. Bylo před bitvou na pohoří Gelboe a Saul byl v zoufalé situaci; také měl temný pocit, že bitva přinese jeho zánik. Proto se pokoušel proniknout k Bohu, aby obdržel radu a pomoc, ačkoli během své celé vlády na Něho tak velmi nedbal. „*I dotazoval se Saul Hospodina, ale Hospodin neodpovídal jemu ani skrze sny, ani skrze urim, ani skrze proroky.*“ (1. Sam. 28,6) „*Bůh odstoupil ode mne a neodpovídá mi více, ani skrze proroky, ani skrze sny,*“ stěžoval si. To nám připomíná místo v Ozeáši 4,17: „*Efraim sto-*

varyšil se s modlami, nechej ho.“ Pro každého to je vážná věc vzpírat se slyšet Boží hlas, neboť také Jeho trpělivost má hranice. To křesťanstvo brzy zakusí, když bude Bohem přenecháno bludům „člověka hříchu“ (2. Tes. 2).

Ve své těžké situaci a naléhavé touze po slovu z nějaké strany „řekl Saul služebníkům svým: *Pohleďte mi ženy, mající ducha věštího, i půjdu k ní a poradím se skrze ni.*“ V dřívějších dnech se Saul snažil vyhladit toto velké zlo, ale zřejmě bylo přece ještě potají vykonáváno. Jak sobě odporující je ubohé tělo! Může se rozhořčovat nad nějakou formou nepravosti a snažit se ji potlačit, zatím co v odpovídajících okolnostech tu nepravost samo činí. Dokonce i Boží děti jsou tomuto nebezpečí vystaveny. Samuel řekl Saulovi po jeho neposlušnosti ve věci Amalechitských: „*Neboť vzpoura jest takový hřích jako čarodějnictví, a přestoupiti přikázání jako modlářství a obrazové.*“ (1. Sam. 15,23) Proč? Protože něco kladou na místo Boha. A to Saul ve své samolibosti dělal po celý svůj život. Když Saul slyšel, že v Endor je žena, která provádí kouzelnictví, přestrojil se a celou noc šel k ní se dvěma ze svých služebníků. Když byla vyzvána, aby mu vyvedla muže, kterého jí bude jmenovat, žena ujišťovala, že by se provinila proti královu příkazu, a proto by mohla být zabita. Saul měl tu drzost, že přísahal při Hospodinu a řekl: „*Živ jest Hospodin, že nepřijde na tě trestání pro tu věc.*“ (1. Sam. 28,10) Ubohý muž nemohl hůře hřešit, než přivádět svaté Hospodinovo jméno s tímto v Jeho očích nenávidění hodným hříchem. Saul ztratil každý opravdový pocit o tom, že má co činit s Bohem.

Věštění, kouzelnictví, „spiritismus“ – toto hrozné zlo má mnoho jmen – jsou velmi staré. Už časně v historii člověka, když se obrátil k Bohu zády, se snažil nedovolenými prostředky přijít do spojení s neviditelným světem. Satan v tom byl samozřejmě jeho učitelem, neboť tím u něho našel otevřené ucho, které vlastně mělo být otevřené pro Boží hlas. V 5. Mojžíšově 18 je izraelskému lidu přísně přikázáno nakládat s tímto velkým hříchem bez sliťování, když přijde do zaslíbené země. Neboť tato země byla plná tohoto zla, ale Boží lid se mu neměl ani učit, ani je trpět.

Jak čas pokračuje a blíží se konec, má toto zlo pro lidi stále větší přitažlivost. Mají pochopitelnou potřebu dovědět se něco o životě na onom světě a tvrdí se, že spiritismus je pohodlný prostředek, jak z první ruky obdržet zprávy od zemřelých příbuzných nebo přátel. Dokonce se říká, že ti jsou žádostivi vstoupit s námi do spojení. Všechna tato tvrzení nemají ale žádnou

oporu v té jediné pravé zprávě, která nás zaměstnává. Samuel výslovně káral Saule za to, že ho nepokojí: „*Proč mne nepokojíš, že jsi mne zavolati přikázal?*“

Zděšenému králi se bezpochyby zjevil Samuel a oslovil ho slyšitelným hlasem. Ale vyvedly ho manipulace té ženy? Jistěže ne! Klíče hádes a smrti nejsou v dosahu žádného stvoření (Zj. 1,18). Zesnulí věřící dlí v přítomnosti Pána a těší se z Jeho přízně a lásky. Ztracení jsou naproti tomu „duchové ve vězení“ a hledí vstříc svému konečnému odsouzení v ten „velký den“. Věřící nejsou nikterak vydáni všanc praktikám zlých lidí a nejsou v nebezpečí, aby v nějakém okamžiku a jen za tím účelem, aby to těmto lidem přineslo peníze, jimi byli znepokojováni. A ztracení hříšníci? Ti budou Boží mocí pevně a bezpečně uchováváni. Když se tvrdí, že někdy jsou slyšet hlasy ze světa duchů, tu to jsou démoni, kteří napodobují mrtvé s tím úmyslem, aby pošetilé posluchače oklamali k jejich věčné zkáze.

V Izaiáši 8,19 se Bůh s nevolí ptá, proč si lid právě přeje dotazovat se mrtvých, když se přece – kdyby chtěli – mohou dotazovat svého Stvořitele: „*Jestliže by vám pak řekli: Dotazujte se zaklínačů mrtvých a věštců, kteří šepťají a mumlají, řekněte: Nemá se lid dotazovat svého Boha? Má se pro živé dotazovat mrtvých?*“ (přel.)

Nikdo nemohl být zděšenější a udivenější než zaklínačka mrtvých v Endor, když se Samuel skutečně zjevil, neboť to dosud nikdy nezažila. Ještě dříve, než vůbec mohla začít své kouzelnické zaklínadlo, stála ta jmenovaná osoba před ní. Tato zarážející skutečnost jí dala poznat, že její návštěvník nemůže být nikdo jiný než král. Pravděpodobně jen kvůli němu porušil Bůh odpočinek Svého věrného proroka.

Samuel nemohl udělat nic jiného, než zvěstovat záhubu Saule, který přes nejlepší vědomí a všechny výsady, které požíval, tak tvrdošíjně hřešil. Za tímto vážným účelem se Bohu zalíbilo poslat onoho dne na zem zpátky Svého věrného služebníka. Žádné slitování a žádná milost neležely v jeho vážných slovech: „*Nebo že jsi neuposlechl hlasu Hospodinova, a nevykonals hněvu prchlivosti jeho nad Amalechem, proto učinil tobě to dnes Hospodin. Nadto vydá Hospodin i Izraele s tebou v ruku Filistinských, a zítra budeš ty i synové tvoji se mnou. I vojska Izraelská vydá Hospodin v ruku Filistinských.*“ (1. Sam. 28,18.19) Následující den měl tedy být Saulovým posledním dnem na zemi. A co potom? „*Se mnou*“ neznamená snad, že Saul bude sdílet Samuelovu blaženost, nýbrž že má být stejně jako prorok počten k mrtvým. I

Saul a Jonatan byli v hodině smrti rozdělení. Jonatan bude ve slávě, ale Saul nikoli.

Všimněme si rozdílu mezi tělem a duchem! Saulovo tělo – s těly jeho synů – bylo Filistinskými připevněno na zeď Betsan (1. Sam. 31,10.12), ale Saulův duch už byl v Šeol, ještě dříve než tento hanebný skutek byl vykonán.

Epizoda v Endor mluví i dnes ještě vážně k lidem. **Nic** nelze získat pokusem vstoupit do spojení s mrtvými, ale **vše** může být získáno dbáním na Boží hlas. Dokončená Svatá písma nám sdělují vše, co potřebujeme vědět o nebi a o pekle. Ten, kdo se odvrací od Božího hlasu, který k němu mluví skrze Slovo, otevírá své srdce těm nejhorším klamům Satana ke své věčné zkáze.

Samuel se objevuje v Židům 11,32 jako jeden z Božích hrdinů víry, stejně tak David, ale ten kdysi tak přízní a výsadami obdařený Saul tam není.



